

Ekonomická
fakulta
Faculty
of Economics

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Fakulta ekonomická

Katedra regionálního managementu

Diplomová práce

Společná zemědělská politika a její vliv na české zemědělství

Vypracovala: Bc. Denisa Pešková

Vedoucí práce: RNDr. Zuzana Dvořáková Líšková, Ph.D.

České Budějovice 2020

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta

Akademický rok: 2017/2018

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: Bc. Denisa PEŠKOVÁ
Osobní číslo: E17583
Studijní program: N6208 Ekonomika a management
Studijní obor: Strukturální politika EU a rozvoj venkova
Téma práce: Společná zemědělská politika a její vliv na české zemědělství
Zadávací katedra: Katedra regionálního managementu

Zásady pro vypracování

Cíl práce:

Cílem práce je komparace vybraných zemědělských podniků. V teoretické části bude analyzována historie Společné zemědělské politiky, její reformy a cíle. Další částí bude komparace českého zemědělství před vstupem a po vstupu do Evropské unie. V praktické části budou vybrány zemědělské podniky a bude hodnocen jejich vývoj a čerpání finančních prostředků z fondů Evropské unie.

Metodika práce:

1. Studium odborné literatury. 2. Práce bude členěna na teoretickou a praktickou část. Teoretická část bude zaměřena především na studium literárních pramenů. Budou vysvětleny základní pojmy, které se týkají Společné zemědělské politiky a jednotlivých forem zemědělství. Informace k praktické části budou získávány z řízených rozhovorů se zaměstnanci vybraných podniků. 3. Praktická část je zaměřena na hodnocení a komparaci vybraných zemědělských podniků. 4. Výsledkem práce bude analýza a zhodnocení zemědělských podniků z hlediska čerpání dotací ze Společné zemědělské politiky.

Rámcová osnova:

1. Úvod, 2. Cíle a metodika, 3. Literární přehled, 4. Řešení problematiky, 5. Provedení analýzy, 6. Návrhová část, 7. Závěr, 8. Resumé, 9. Použitá literatura, Přílohy.

Rozsah pracovní zprávy: 50 – 60 stran

Rozsah grafických prací: dle potřeby

Forma zpracování diplomové práce: tištěná

Seznam doporučené literatury:

Lukáš, Z., & Neumann, P. (2000). Společná zemědělská politika EU; Regionální a strukturální politika EU. Praha: Vysoká škola ekonomická, Fakulta mezinárodních vztahů.

Kuchyňková, P. (2007). Společná zemědělská politika Evropské unie a český venkov: informační příručka europoslance Hynka Fajmona. Praha: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK).

Urban, J., & Šarapatka, B. (2003). Ekologické zemědělství: Učebnice pro školy i praxi. Praha: MŽP.

Fojtíková, L., & Lebiezdík, M. (2008). Společné politiky EU: Historie a současnost se zaměřením na Českou republiku. Praha: C.H. Beck.

Skogstad, G. D. (2012). The common agricultural policy: Policy dynamics in a changing context. London: Routledge.

Garzon, I. (2007). Reforming the common agricultural policy history of a paradigm change. Basingstoke, Hampshire: Palgrave Macmillan.

Ackrill, R. (2000). The Common Agricultural Policy. Sheffield: Sheffield Academic Press.

Vedoucí diplomové práce: **RNDr. Zuzana Dvořáková Lišková, Ph.D.**
Katedra regionálního managementu

Datum zadání diplomové práce: **15. února 2018**

Termín odevzdání diplomové práce: **12. dubna 2019**

V Českých Budějovicích dne 11. dubna 2019

doc. Dr. Ing. Dagmar Škodová Parmová
děkanka

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentů 13 (2e)
370 05 České Budějovice

doc. Ing. Eva Cudlínová, CSc.
vedoucí katedry

Prohlašuji, že svou diplomovou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. V platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to - v nezkrácené podobě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Ekonomickou fakultou – elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

Datum

Podpis studenta

OBSAH

1 Úvod.....	1
2 Cíl práce.....	3
3 Společná zemědělská politika	4
3.1 Vznik Společné zemědělské politiky	4
3.2 Principy Společné zemědělské politiky	5
3.3 Reformy Společné zemědělské politiky	5
3.4 Financování Společné zemědělské politiky.....	11
3.4.1 Program rozvoje venkova 2007-2013	13
3.4.2 Program rozvoje venkova 2014-2020	14
4 Předvstupní programy a pomoc pro Českou republiku	17
4.1 ISPA	17
4.2 SAPARD	17
4.3 PHARE.....	18
5 Charakteristika českého zemědělství	20
5.1 České zemědělství od roku 1949 až do roku 1989.....	20
5.2 České zemědělství po roce 1989	21
5.3 České zemědělství po vstupu do Evropské unie	22
6 Formy zemědělství v České republice	24
6.1 Ekologické zemědělství	24
6.2 Konvenční zemědělství.....	27
6.3 Integrované zemědělství	28
7 Metodika	30
8 Praktická část	31
8.1 Zemědělský podnik CEF Cerhonice.....	31
Finanční prostředky získané z rozpočtu EU a ČR	35
8.2 Zemědělský podnik Bělčice	49
Finanční prostředky získané z rozpočtu EU a ČR	50
9 Zhodnocení podniků CEF Cerhonice a ZP Bělčice z hlediska čerpání dotací	65
10 Závěr	76
I Summary and keywords	78

II Seznam literatury	79
III Seznam grafů a tabulek	82
IV Přílohy	84

1 Úvod

Formování Společné zemědělské politiky započalo již v 50. letech minulého století a díky tomu se tato politika řadí mezi nejstarší společné politiky Evropské unie. Společná politika znamená, že členské státy přenesou své pravomoci na příslušné orgány EU a ti pak za ně rozhodují ve věcech týkající se dané politiky. Po finanční stránce je to nejnáročnější politika, a proto jí je věnována nemalá část rozpočtu EU – více jak 50 % jde na tuto politiku. Společná zemědělská politika je velmi problémová a často diskutovaná a za dobu své existence prošla několika reformami, z nichž některé byly více úspěšné, některé méně. Tyto problémy pramení z toho, že každý členský stát má jiné podmínky pro zemědělství. Státy, které jsou na jihu Evropy, jsou více zaměřeny na zemědělství než státy, které jsou na severu Evropy – zemědělství tedy ovlivňují přírodní a klimatické podmínky.

České zemědělství prošlo od 50. let minulého století značnými změnami vlivem politického uspořádání státu. Zemědělská půda byla devastována těžkou mechanizací a chemickými látkami a následkem byly rozsáhlé ekologické dopady. V 90. letech byla podána žádost o vstup do Evropské unie a české zemědělství se muselo začít přibližovat mechanismům Společné zemědělské politiky.

Česká republika vstoupila do Evropské unie v roce 2004 a začala se podílet na všech společných politikách EU. V rámci Společné zemědělské politiky mohou čeští zemědělci získávat dotace ze zdrojů EU, a to konkrétně z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD). Aby zemědělci získali dotace, musí splnit různé podmínky, a to jak ze strany EU, tak i ze strany Státního zemědělského intervenčního fondu. Státní zemědělský intervenční fond je platební agentura, která má na starosti žádosti týkající se dotací, jejich zpracování a je v gesci Ministerstva zemědělství.

Dotace zemědělci mohou získat například na realizaci úsporných opatření, na nové stroje a vybavení a dotace na vybudování technologického zázemí. V České republice se získávají dotace z evropských dotačních programů, které se financují z fondů Evropské unie a z národních dotačních programů, které jsou plně hrazeny ze státního rozpočtu České republiky. Dotace kromě zemědělců mohou čerpat ještě výrobci potravin, společnosti v oboru lesnictví či dřevozpracující společnosti. Evropská unie tak není jediná, kdo dotuje české zemědělství – Česká republika sype do zemědělství také nemalé finanční částky. Ještě předtím, než Česká republika vstoupila

do EU, došlo k vyjednání pomoci pro české zemědělce. Velkou roli zde hrál program SAPARD, který byl určen pro deset kandidátských zemí. V rámci tohoto programu mohly kandidátské země začít čerpat finanční prostředky z fondů EU ještě před vstupem do EU. Díky vstupu České republiky do Evropské unie se českým zemědělcům otevřeli nová odbytiště pro jejich produkci a výrobky a dostali se k nejmodernější technice v rámci zemědělství. Na druhou stranu je ale na ně vyvíjen daleko větší tlak ze strany nové konkurence a sílí dovoz některých komodit. Někteří zemědělci museli z konkurenčních důvodů ukončit svou podnikatelskou činnost.

2 Cíl práce

Cílem práce je komparace vybraných zemědělských podniků z pohledu čerpání dotací v rámci Společné zemědělské politiky.

V teoretické části jsou charakterizovány základní pojmy z oblasti Společné zemědělské politiky a vývoj českého zemědělství od roku 1949 až po vstup České republiky do Evropské unie. Dále jsou popsány formy zemědělství, které se uplatňují na území České republiky, jaké existovaly předvstupní programy EU pro kandidátské země a následně ze kterých předvstupních programů čerpala Česká republika po dobu všech programových období.

Praktická část je zaměřena na dva zemědělské podniky, konkrétně na CEF Cerhonice a ZP Bělčice. Každý z podniků je krátce charakterizován a následně jsou analyzovány jednotlivé dotační tituly, ze kterých podniky čerpají finanční prostředky. Finanční prostředky jsou rozděleny podle účelnosti – zda podnik dostává více financí do rostlinné výroby nebo do živočišné výroby.

V diplomové práci byly stanoveny dvě hypotézy – podnik CEF Cerhonice a zemědělský podnik Bělčice čerpají více finančních prostředků do rostlinné výroby. Druhá hypotéza říká, že po vstupu do Evropské unie narůstala u obou zemědělských podniků obhospodařovaná půda.

3 Společná zemědělská politika

3.1 Vznik Společné zemědělské politiky

První náznaky Společné zemědělské politiky (SZP) lze najít už po skončení 2. světové války, kdy byla Evropa zničena válkou a byla závislá na dovozech potravin z jiných států. V zemědělském sektoru se používali technologie, které byly zastaralé, docházelo k neefektivnímu obdělávání půdy a k jejímu poškozování. Díky tomu si státy západní Evropy uvědomili, že je nutné začít řešit problémy týkající se potravinové a zemědělské produkce. První zmínka o SZP se objevila již v Římské smlouvě o založení Evropského hospodářského společenství (EHS), která vstoupila v platnost 1. ledna 1958. Smlouva o EHS stanovila tyto cíle SZP:

- zvýšit produktivitu zemědělství podporou technického pokroku a zajišťováním racionálního rozvoje zemědělské výroby a optimálního využití výrobních činitelů, zejména pracovní síly;
- zajistit tak odpovídající životní úroveň zemědělského obyvatelstva, a to zejména zvýšením individuálních příjmů osob zaměstnaných v zemědělství;
- stabilizovat trhy;
- zajistit plynulé zásobování;
- zajistit spotřebitelům dodávky za rozumné ceny (Neumann, 2004).

Dalšími důvody, proč SZP vznikla, byla snaha zabezpečit potraviny pro obyvatelstvo, podpořit zakládání rodinných farem a podporovat rozvoj zemědělské výroby v odlehlejších částech regionů (www.businessinfo.cz).

Římská smlouva o založení Evropského hospodářského společenství byla podepsána Německem, Francií, Itálií, Belgií, Lucemburskem a Nizozemím. Největší tlak na přijetí Římské smlouvy vyvíjela Francie, protože ve francouzském zemědělství pracovalo velké množství lidí, což mělo výrazný a sociální dopad na ekonomiku Francie. Francie zamýšlela své zemědělské přebytky vyvážet na další trhy a takto přemýšlela i Itálie a Nizozemí, kteří začali budovat konkurenceschopné zemědělství orientované na vývoz. Francie přišla se dvěma různými způsoby, jak realizovat společný zemědělský trh. První způsob byl podobný jako u vzniku Evropského sdružení uhlí a oceli – ESUO (první evropská organizace, která vytvořila společný trh pro uhlí a ocel). Francie chtěla vytvořit takovýto společný trh i u zemědělství, ale ostatní státy to odmítli. Důvodem odmítnutí byly pravomoci, které by tato nově vytvořená organizace

měla a dále nerovnost postavení některých států. Druhý způsob vytvoření společného zemědělského trhu spočíval ve vzniku navzájem propojených trhů s vybranými zemědělskými produkty. Tímto způsobem by zúčastněné státy mohli ovlivňovat ceny zemědělských produktů, regulovali by dovozy a vývozy a přizpůsobovali by zemědělskou výrobu požadavkům trhu. Avšak ani tento způsob k vytvoření společného zemědělského trhu nebyl přijat (Ackrill, 2000).

3.2 Principy Společné zemědělské politiky

SZP je založena na třech základních principech, které byly definovány v roce 1958, a to jednotný společný trh zemědělských produktů, preference domácích výrobků před zahraničními a finanční solidarita při provádění SZP.

Princip společného trhu znamená, že zemědělské výrobky se mohou volně pohybovat mezi členskými státy EHS. Došlo k odstranění cel, kvót a opatření, které měly podobné účinky (národní dotace), (Fojtíková, L., & Lebieczik, M., 2008).

U principu preference domácích výrobků před zahraničními to znamená, že výrobky, které byly vyrobeny v zemích EHS mají přednost před výrobky, které byly vyprodukovány mimo území EHS. Evropští zemědělci byly ochraňováni před konkurenčními dovozy ze třetích zemí takzvanými dovozními dávkami, které byly uvalovány na výrobky, které byly vyrobeny mimo území EHS. Vývoz evropské zemědělské produkce byl podporován i na světových trzích – evropští zemědělci byly podporovány zvláštními vývozními dotacemi.

Princip finanční solidarity spočíval ve vyplácení dotací domácím výrobcům, které to motivovalo ke zvyšování jejich zemědělské produkce. Pokud zemědělci vyváželi svou produkci na trhy třetích zemí, byly jim také poskytnuty dotace. Na financování tohoto principu se podíleli všechny členské země společně, a to díky jejich příspěvkům do evropského rozpočtu.

Tyto zásady, které byly přijaty v roce 1958, jsou aplikovány dodnes, ale v trochu pozměněné podobě z důvodu několika reforem Společné zemědělské politiky (Fojtíková, L., & Lebieczik, M., 2008).

3.3 Reformy Společné zemědělské politiky

Už v sedmdesátých letech minulého století se řešilo, že je nutné začít reformovat Společnou zemědělskou politiku z důvodu zastaralosti některých opatření. Dalším

důvodem pro změnu byla finanční náročnost této politiky (podíl SZP na rozpočtu EU byl 80 %) a dále se Evropské společenství (ES) začalo rozšiřovat o státy jižní Evropy. Státy jižní Evropy byly ekonomicky slabší, což znamenalo další nápor na rozpočet, navíc měli tito nově vstupující členové značně rozsáhlý a zaostalý sektor zemědělství (Neumann, P. 2004). Společná zemědělská politika se také potýkala s čím dál větší nadprodukcí. Nemalá část výroby se buďto zlikvidovala anebo musela být nákladně uskladněna. Pouze část nadprodukce byla exportována na jiné trhy prostřednictvím vývozních subvencí (Vošta, 2010).

Mansholtův plán z roku 1968 byl prvním pokusem reformovat Společnou zemědělskou politiku. Navrhoval podpořit menší zemědělce, kteří se rozhodnou odejít ze zemědělského sektoru. Dále se plán týkal cenového systému, kdy se začne snižovat cenová hladina s cílem odchodu méně výkonných farmářů z odvětví. Mansholtův plán se nesetkal s dobrou odezvou a byl nakonec odmítnut, ale upozornil na to, že Společnou zemědělskou politiku je nutno reformovat.

Na konci 70. let minulého století byla zavedena tzv. daň ze spoluodpovědnosti, na které se museli výrobci podílet, protože rostli náklady na skladování a na export zemědělských produktů. Tato daň se týkala ze začátku především mléka. V roce 1984 došlo k přijetí produkčních kvót a v roce 1988 k přijetí tzv. stabilizátorů (záruční prahy), kterým postupně podléhaly všechny nejdůležitější komodity. Záruční prah, představoval maximální garantované množství produkce, na něž se vztahovaly zaručené ceny. Pokud by došlo k překročení uvedené hranice, mělo by to za následek pokles ceny v následujícím roce (Lukáš, Z., & Neumann, P., 2000).

Reformy, které proběhly v 80. letech, nebyly až tak úspěšné, jak se předpokládalo, a v roce 1992 byla přijata tzv. MacSharryho reforma. MacSharryho reforma patří mezi nejznámější a nejradikálnější reformy SZP, i když ve skutečnosti nepřinesla nic nového. Její snahou bylo modifikovat některé nástroje SZP. Cíly reformy bylo zlepšit konkurenceschopnost evropského zemědělství na světových trzích, zamezit rostoucí finanční náročnosti Společné zemědělské politiky a ukončit vytváření přebytků v zemědělství. Zemědělcům byly vypláceny přímé platby jako kompenzace za snížení centrálně stanovených intervenčních cen – díky přímým platbám nebyly dotčeny příjmy zemědělců. Zemědělcům, kteří pěstovali obiloviny, byla poskytnuta podpora, ale jen za předpokladu, že nechali část své půdy ležet ladem. Necháání půdy ladem mělo vést k omezení orné půdy a celkové nabídce obilovin na trhu. Nicméně půda ladem měla

sloužit i pro jiné účely, jako zalesňování a agroturistika. Pěstování obilovin patřilo do oblasti, kde se vytvářeli největší přebytky, a i po reformě SZP to je nejnákladnější položka (www.businessinfo.cz).

Podle Skogstada měla MacSharryho reforma jak pozitiva, tak i negativa. Mezi pozitiva MacSharryho reformy zařadil:

- určitá stabilizace výdajů na SZP;
- snížil se tlak na růst spotřebitelských cen;
- zlepšil se vývoj farmářských příjmů, především díky růstu kompenzačních plateb.

Do negativa MacSharryho reformy zařadil:

- vzrostly prostředky na přímé platby a doprovodná opatření;
- rozdělování podpor a přírůstky důchodů zemědělců zůstali velmi nerovnoměrné podle velikost farem i podle jednotlivých zemí (Skogstad, G. D., 2012).

MacSharryho reforma z roku 1992 byla úspěšná, ale Společná zemědělská politika byla stále finančně náročná. V 90. letech došlo k rozšíření Evropské unie o severské země (Finsko a Švédsko), které měly specifické klimatické podmínky týkající se zemědělství a došlo k přijetí finančního výhledu na roky 2000-2006 v rámci nové reformy Agendy 2000 (Vošta, 2010).

Dokument Agenda 2000 se vztahuje na období 2000-2006 a byla přijata s ohledem na další rozšíření Evropské unie o státy střední a východní Evropy. Obsahuje čtyři úzce související oblasti – reforma Společné zemědělské politiky, reforma strukturální politiky, předvstupní nástroje a nový finanční rámec.

V rámci Agendy 2000 došlo k posílení rozvoje venkova, který se stal druhým pilířem SZP. Rozvoj venkova měl za cíl podporovat zaostávající regiony (i u nově vstupujících zemí), regiony, kde je vysoká nezaměstnanost a zvýšit životní úroveň obyvatelstva ve venkovských oblastech (Garzon, 2007).

V tabulce číslo jedna se lze dočíst, jaké byly výdaje na SZP v letech 2000 ž 2006. z tabulky číslo jedna je zřejmé, že rostly výdaje spojené s rozšířením EU o další země.

Tabulka 1 - Výdaje na SZP a jejich podíl na rozpočtu EU v letech 2000-2006

Období	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
1. rozpočet (mil. euro)	91 995	93 385	100 225	102 035	103 075	104 995	107 040
2. SZP (mil. euro)	40 920	42 800	43 900	43 770	42 760	41 930	41 660
3. podíl SZP %	44,48	45,83	43,79	42,90	41,43	39,94	38,92
4. předvstup. pomoc -zemědělství	3 120 520	3 120 520	3 120 520	3 120 520	3 120 520	3 120 520	3 120 520
5. rozšíření: -zemědělství	0 0	0 0	6 450 1 600	9 030 2 030	11 610 2 450	14 200 2 930	16 780 3 400

(zdroj: Lukáš, Z., & Neumann, P., 2000; vlastní zpracování)

V roce 2003 došlo k další reformě SZP tzv. Fischlerova reforma, kdy byly přijaty různá opatření. Nešlo tak ani o novou reformu, ale jen o reformu Agendy 2000. Opatření orientované na trh mělo zjednodušit systém přímých plateb, měla být posílena podpora venkova přesunem finančních prostředků do oblasti životního prostředí a na podporu zemědělců.

Cílem této reformy je:

- zvýšení konkurenceschopnosti zemědělců a jejich větší orientace na trh;
- chránit životní prostředí udržitelným způsobem;
- chránit evropskou krajinu;
- produkovat potraviny vysoké kvality s cílem zvyšovat přidanou hodnotu produkce (www.agronavigator.cz).

Nejzásadnější novinky, které přinesla Fischlerova reforma, jsou:

Novinka Cross-compliance je systém, ve kterém se musí dodržet soubor základních požadavků, aby zemědělci měli nárok na přímé platby. Systém Cross-compliance v České republice vstoupil v platnost 1.1 2009 a vyplácení podpor a dotacím zemědělců je podmíněno:

- udržovat půdu v dobrém environmentálním a zemědělském stavu;
- dodržovat určité požadavky v oblasti ŽP, veřejného zdraví a zdraví zvířat a rostlin.

Pokud dojde k tomu, že zemědělci tyto podmínky nedodrží, může být dotace snížena, anebo dokonce i neposkytnuta (www.eagri.cz).

Další novinkou je nově vzniklý systém vyplácení finančních prostředků zemědělcům – jednotné zemědělské platby. K vyplácením těchto plateb bude docházet jednorázově a musí se stanovit i jejich výše, a to podle průměru přímých plateb, které zemědělci obdrželi za období 2000–2002. V tabulce číslo dvě se lze dočíst jaké byly sazby na zemědělskou půdu pro Českou republiku v programovém období 2007 až 2013.

Tabulka 2 - Sazba na ha zemědělské půdy pro ČR v programovém období 2007-2013

Rok	Sazba na ha zemědělské půdy (kč/ha)
2007	2 791,50
2008	3 072,70
2009	3 710,00
2010	4 060,80
2011	4 686,50
2012	5 387,30
2013	6 068,88

(zdroj: Ministerstvo zemědělství; vlastní zpracování)

Došlo k odstranění vazby na produkci tzv. Decoupling. Decoupling znamená, že jednotliví zemědělci nedostávají několik plateb, ale místo toho jen jednu platbu.

Dále se reforma zaměřila na Rozvoj venkova, kde došlo k podpoře welfare zvířat, nové technologii, která má pomoc zemědělcům a zlepšit kvalitu potravin. Začali se podporovat mladí zemědělci a malí zpracovatelé a díky nim vznikl poradenský systém, který má za cíl pomáhat zemědělcům při aplikaci standardů v agroenvironmentální oblasti, v oblasti kvality a bezpečnosti potravin a v neposlední řadě se Evropský zemědělský orientační a záruční fond rozdělil na dva fondy – Evropský zemědělský záruční fond, který je určen pro přímé platby a na Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (www.eagri.cz).

Health check tzv. prohlídka zdravotního stavu Společné zemědělské politiky z roku 2008 je jedním z posledních změn SZP. Balíček shrnuje negativa, ale i pozitiva reformy z roku 2003 a schvaluje zásahy do některých mechanismů fungování SZP.

Health check neřeší to, jak bude vypadat budoucí SZP a jak bude financována po roce 2013, ale řeší především úpravu stávajících mechanismů SZP (Mintálová, 2010).

V roce 2011 představila Evropská komise legislativní balíček a prostřednictvím něho určila, jakým směrem by se Společná zemědělská politika měla ubírat v programovém období 2014 až 2020. Legislativní balíček obsahuje oblasti přímých plateb, společný trh se zemědělskými produkty, podporu rozvoje venkova a oblast financování a řízení Společné zemědělské politiky.

Novinkou jsou dotace na tzv. greening neboli ozelenění. Zavedení plateb na greening by měly zemědělského producenta motivovat k hospodaření, které bude šetrnější k životnímu prostředí. Greening se řídí nařízením pro přímé platby číslo 1307/2013 a jejími prováděcími předpisy. Poté je na každém státě, co si, jak přizpůsobí jako např.: lhůty a různé postupy. Greening se skládá ze tří základních položek:

- diverzifikace plodin – pěstování minimálně dvou nebo tří plodin na zemědělské půdě z důvodu zlepšování kvality půdy;
- zachování trvale travních porostů – sleduje výměru trvale travních porostů k celkové zemědělské ploše (rozdíl nesmí být větší než 5 %);
- plochy využívané v ekologickém zájmu – cílem je ochrana a zlepšení biologické rozmanitosti při zemědělském hospodaření (Evaluation of the CAP Greening Measures, 2017).

Další novinkou je zastropování přímých plateb, o kterém se hovoří hlavně z důvodu snížení podílu Společné zemědělské politiky na rozpočtu EU a o efektivnějším využití těchto prostředků. Cílem zastropování je vyplácet menší objem dotací velkým zemědělským podnikům, a naopak podpořit malé zemědělské producenty. Zastropování přímých plateb se ale nesetkalo s kladnou odezvou členských států, a proto se z povinnosti stala dobrovolná politika a bylo na jednotlivých státech, zda zastropování zavedou, či nikoliv.

Česká republika několik let trvalé zastropování přímých plateb odmítá, a to z toho důvodu, že nechce dělat rozdíly mezi podniky na základě jejich výměry a také z důvodu struktury českého zemědělství, protože zde dominují velké farmy. To, že velká část přímých plateb jde primárně velkým zemědělským podnikům, není vůbec žádoucí (www.euractiv.cz).

3.4 Financování Společné zemědělské politiky

Společná zemědělská politika se do 70. let minulého století financovala výhradně z příspěvků členských států, ale financování tohoto typu se stalo neúnosným a bylo nutné vytvořit nové zdroje financování. Těmito zdroji příjmů byly – daně členských států, cla z obchodů se třetími zeměmi a zemědělské dávky. V roce 1988 došlo k zavedení dalšího zdroje financování, a to podíl každého státu na HDP společenství. Díky těmto příjmům se mohly financovat všechny výdaje EHS (Fajmon, 2006).

Do začátku programového období 2007–2013 se SZP financovala podle Agendy 2000, která byla v platnosti v letech 2000 až 2006. V roce 2002 došlo k reformě Agendy 2000 z důvodu východního rozšíření Evropské unie. V tabulce číslo tři se lze dočíst, kolik financí bylo zapotřebí v jednotlivých oblastí v rámci Agendy 2000.

Tabulka 3 - Finanční perspektiva 2000-2006 (v mil. €) – Agenda 2000

	EU 15				EU 25		
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
1. zemědělství	41 738	44 530	46 587	47 378	49 297	50 429	50 573
1a. SZP – tržní operace a přímé platby	37 352	40 035	41 992	42 680	42 772	43 734	43 746
1b. rozvoj venkova	4 386	4 495	4 595	4 698	6 525	6 695	6 827
2. Strukturální operace	32 678	32 720	32 638	33 968	41 094	41 094	43 055
2a. Strukturální fondy	30 019	30 005	30 849	31 129	31 129	35 394	37 132
2b. kohezní fond	2 659	2 715	2 789	2 839	5 700	5 182	5 923
3. Vnitřní politiky	6 031	6 272	6 558	6 796	8 682	8 772	8 843
4. Vnější vztahy	4 627	4 735	4 873	4 972	5 082	5 093	5 104
5. Správa	4 638	4 776	5 012	5 211	5 983	6 154	6 325
6. Rezervy	906	916	676	434	442	442	442
7. Předvstupní pomoc	3 174	3 240	3 328	3 386	3 455	3 455	3 455

8. Vyrovňovací platby (kompenzace)	-	-	-	-	1 410	1 299	1 041
	93 792	97 189	100 672	102 145	115 445	117 441	118 838

(zdroj: Informační příručka europoslance Hynka Fajmona; vlastní zpracování)

Pro programové období 2007-2013 vznikl nový fond – Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD). Společná zemědělská politika se tedy v tomto programovém období financovala dohromady ze dvou fondů, druhým fondem je Evropský zemědělský záruční fond (EAGF). Evropský zemědělský záruční fond financoval tzv. I. pilíř SZP (platby spojené s podporou zemědělské produkce) a Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova financoval tzv. II. pilíř SZP (podpora ekologických aktivit, rozvoj venkova, podpora mladých zemědělců, podpora znevýhodněných oblastí, investice v zemědělských podnicích), (www.agronavigator.cz). Kolik bylo vynaloženo finančních prostředků do jednotlivých oblastí se lze dočíst v tabulce číslo čtyři.

Tabulka 4 – Finanční perspektiva 2007-2013 (v mil. €)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Udržitelný růst	51 267	52 415	53 316	54 294	55 368	56 876	58 303
Konkurenceschopnost pro růst a zaměstnanost	8 404	9 097	9 754	10 434	11 295	12 153	12 961
Koheze pro růst a zaměstnanost	42 863	43 318	43 862	43 860	44 073	44 723	45 342
Ochrana a správa přírodních zdrojů	54 985	54 322	53 666	53 035	52 400	51 775	51 161
Životní prostředí, rybářství a rozvoj venkova	11 865	11 625	11 387	11 171	10 947	10 728	10 516
Zemědělství –	43 120	42 697	42 279	41 864	41 453	41 047	40 645

tržní operace a přímé platby							
Občanství, svoboda, bezpečnost a právo	1 199	1 258	1 380	1 503	1 645	1 797	1 988
EU jako globální aktér	6 199	6 469	6 739	7 009	7 339	7 679	8 029
Správa	6 633	6 818	6 973	7 111	7 255	7 400	7 610
Kompenzace	419	191	190	*	*	*	*
Celkem	120 702	121 473	122 564	122 952	124 007	125 527	127 091

(zdroj: www.eagri.cz; vlastní zpracování)

3.4.1 Program rozvoje venkova 2007-2013

Program rozvoje venkova v České republice pro období 2007-2013 vycházel z Národního strategického plánu rozvoje venkova a prostřednictvím PRV docházelo k naplňování cílů Lisabonské strategie v oblastech:

- společnost založená na znalostech;
- vnitřní trh a podnikatelské prostředí;
- trh práce;
- udržitelný rozvoj (Program rozvoje venkova 2007-2013, 2013).

Národní strategický plán rozvoje venkova měl stanovené určité cíle a prostřednictvím PRV docházelo k jejich naplňování. Mezi některé cíle patřilo vytváření nových pracovních míst a snížení nezaměstnanosti ve venkovských oblastech, podpora ekonomických aktivit na venkově, snaha zlepšit stav životního prostředí a snížit negativní vlivy hospodaření.

Program rozvoje venkova pro programové období 2007 až 2013 se členil do čtyř os a každá osa obsahovala dále několik priorit a opatření:

OSA I – Zlepšení konkurenceschopnosti v zemědělství a lesnictví

OSA I se především zaměřovala na modernizaci zemědělských podniků, investic do lesů, zlepšování lesnické infrastruktury a lesnické techniky, kladla důraz na spolupráci při vývoji nových produktů a technologií, v rámci této osy docházelo ke vzdělávání zemědělců a k podpoře začínajících zemědělců a také mohly zemědělci využívat poradenské služby.

OSA II – Zlepšování životního prostředí a krajiny

V rámci této osy mohli zemědělci dostat dotace za to, že hospodaří v méně příznivých oblastech nebo v horských oblastech. Podporovali se zemědělské postupy, které jsou šetrnější k životnímu prostředí (ekologické zemědělství) a podporovali se vhodné zemědělské systémy pro zachování venkovské krajiny. Zemědělcům byly vypláceny platby na travní porosty, které vedly k podpoře chovu skotu a jiných hospodářských zvířat, které využívali travní porosty. (Program rozvoje venkova 2007-2013, 2013).

OSA III – Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova

Cílem této osy bylo zvyšování pracovních míst ve venkovských oblastech, podporovat venkovskou turistiku, zlepšovat vybavení jednotlivých vesnic a zlepšit celkově vzhled vesnic, dále vybudovat kvalitní infrastrukturu, zajistit místní služby, měla se zvyšovat vzdělanost venkovských obyvatel a mělo dojít ke zvýšení používání informačních a komunikačních technologií (Neumann, 2004).

OSA IV – LEADER

Cílem osy LEADER byla snaha zlepšit život ve venkovských oblastech, posílení ekonomického potenciálu a zhodnocení přírodního a kulturního dědictví venkova, spolu s posílením řídicích a administrativních schopností na venkově. V rámci této osy se mohly obce sdružovat do Místních akčních skupin a díky těmto skupinám se mohly obce orientovat na svůj rozvoj. Každá Místní akční skupina musela realizovat Strategický plán a realizovala jak své vlastní projekty, tak i projekty spolupráce – projekty s jinými obcemi, které jsou sdruženy v dané Místní akční skupině (Neumann, 2004).

3.4.2 Program rozvoje venkova 2014-2020

V roce 2015 došlo ke schválení Programu rozvoje venkova na období 2014-2020 Evropskou komisí. V rámci Programu rozvoje venkova přiteče do českého zemědělství více než 96 miliard Kč – 62 miliard Kč z unijních zdrojů a 34 miliard ze zdrojů České republiky. V programovém období 2014-2020 se PRV, stejně jako v předchozím období, financuje z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova.

Program rozvoje venkova obsahuje obecné cíle podpory rozvoje venkova a tyto jednotlivé cíle jsou podrobněji rozepsány prostřednictvím šesti priorit, které jsou platné pro celou Evropskou unii:

1. podporovat předávání znalostí a inovací v sektoru zemědělství, lesnictví a ve venkovských oblastech;
2. zvýšit konkurenceschopnost zemědělské činnosti a zemědělských podniků ve všech regionech a podporovat nové zemědělské technologie;
3. obnovovat a zachovávat ekosystémy, které souvisí se zemědělstvím a lesnictvím;
4. podpora sociálního začleňování, snižování chudoby a hospodářského rozvoje ve venkovských oblastech;
5. podpora dobrých životních podmínek pro hospodářská zvířata, zpracování zemědělských produktů a jejich uvádění na trh;
6. podporování přechodu na nízkouhlíkovou ekonomiku v oblasti zemědělství a lesnictví (www.eagri.cz).

Dále jsou v programovacím období začleněny různá opatření, u kterých musí žadatel postupovat podle přesných pravidel. Příjemce dotace z Programu rozvoje venkova musí postupovat podle příručky, kterou připravilo Ministerstvo zemědělství a ve které jsou vymezeny základní povinnosti příjemce dotace, co musí příjemce dotace dělat v době do tří měsíců po dokončení realizace projektu atd. Do opatření lze zahrnout investice do hmotného majetku, ekologické zemědělství, LEADER, technická pomoc, která by měla vést ke snížení administrativní zátěže příjemců dotací, poradenské a pomocné služby pro zemědělce a spolupráci, která by se měla zaměřovat na zvýšení konkurenceschopnosti malých a středních podniků v zemědělství (www.eagri.cz).

Programové období 2014 až 2020 vychází ze tří základních dokumentů, a to Program rozvoje venkova, Dohoda o partnerství a Společný strategický rámec. Dohoda o partnerství je strategickým dokumentem, který vychází z komplexní analýzy sociální a ekonomické situace v České republice a jejích potřeb. Na základě tohoto jsou stanoveny priority pro financování pro období 2014-2020. Dohodu vypracovává každý členský stát Evropské unie a v tomto dokumentu jsou stanovené cíle a priority pro efektivní využívání Evropských strukturálních a investičních fondů (ESIF) za účelem naplňování strategie Evropa 2020 na základě vydefinovaných národních priorit. Do dohody o partnerství spadají operační programy Investice a růst pro zaměstnanost a

Evropská územní spolupráce, kde koordinátorem je Ministerstvo pro místní rozvoj (Elements For a Common Strategic Framework 2014 to 2020).

V Programu rozvoje venkova pro období 2007-2013 a v Programu rozvoje venkova pro období 2014-2020 lze najít určité rozdíly. Předchozí PRV se zaměřoval na 3 cíle – konvergence, regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost a Evropská územní spolupráce. Oproti tomu nový PRV se zaměřuje už jen na 2 cíle – Evropská územní spolupráce a Investice pro růst a zaměstnanost. Dalším rozdílem je, že v předchozím PRV bylo 7 regionálních operačních programů a vznikl nový finanční nástroj – Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova. Ve stávajícím PRV je 7 regionálních operačních programů sloučených do jednoho tzv. Integrovaného regionálního operačního programu a nevznikl žádný nový finanční nástroj. V novém programovém období mohou Místní akční skupiny čerpat finanční prostředky z více operačních programů, což v minulém programovacím období nemohly a 5 % svých výdajů si musí zafinancovat z vlastních zdrojů, přičemž ve starém programovacím období dostávaly Místní akční skupiny 100 % dotace na režii.

4 Předvstupní programy a pomoc pro Českou republiku

Evropská unie se již od 90. let minulého století snažila finančně pomoci zemím střední a východní Evropy, které se rozhodly stát členy Evropské unie. Pomoc spočívala v co nejrychlejší naplnění kritérií stanovených pro členství v EU. Do roku 2000 se finanční pomoc poskytovala z programu PHARE, který pokračoval i po roce 2000, ale pod názvem PHARE 2000. Od začátku milénia začala Evropská unie poskytovat finanční podporu ještě ze dvou dalších programů:

- ISPA (Instrument for Structural Policies for Pre-Accession);
- SAPARD (Special Accession Programme for Agriculture and Rural Development).

4.1 ISPA

Prioritou tohoto programu je oblast dopravy a oblast životního prostředí. V rámci životního prostředí by tento program měl napomáhat dosáhnout standardů platných pro ochranu životního prostředí. Program řeší tyto problémy:

- dodávky pitné vody;
- úprava znečištěných vod;
- likvidace pevných odpadů;
- znečištění ovzduší.

Finance z tohoto programu byly jednotlivým kandidátským zemím rozdělovány podle kritérií, jako je počet obyvatel, rozloha státu a HDP. Na projektech se po finanční stránce museli podílet i jednotlivé kandidátské země a Evropská komise s každým státem podepsala tzv. finanční memorandum, ve kterém byly přesně vymezeny principy financování mezi danou zemí a Evropskou komisí (www.euroskop.cz).

4.2 SAPARD

Dalším programem byl program SAPARD, ze kterého státy čerpaly finanční pomoc na rozvoj zemědělství a venkova. Napomáhal řešit v kandidátských zemích strukturální změny v zemědělství a ve venkovských oblastech. Cílem programu bylo naučit kandidátské země používat kontrolní mechanismy a finanční postupy v rámci Společné zemědělské politiky. SAPARD se financoval z Evropského zemědělského garančního a orientačního fondu, finance mohly být čerpány do roku 2006 a Česká

republika vyčerpala finanční prostředky už v roce 2005 (www.euroskop.cz). V rámci tohoto programu bylo vyčleněno pro kandidátské země (v mil. EUR):

Země	Vyčleněné finanční prostředky
Bulharsko	52,124
Česká republika	22,063
Estonsko	12,137
Maďarsko	38,054
Litva	29,829
Lotyšsko	21,848
Polsko	168,683
Rumunsko	150,636
Slovinsko	6,337
Slovensko	18,289

(zdroj: www.euroskop.cz; vlastní zpracování)

4.3 PHARE

Finanční prostředky z tohoto programu napomáhaly kandidátským zemím naplnit podmínky, které byly stanoveny pro vstup do Evropské unie. Dále se z PHARE financovaly projekty sociální a ekonomické soudržnosti, jejichž cílem bylo zvyšovat životní standard v nejchudších regionech. Časem se projekty začaly zaměřovat na budování institucí a financování investic (www.europarl.europa.eu).

Česká republika byla v čerpání finančních prostředků z tohoto programu úspěšná. Vyčerpala téměř 90 % finančních prostředků – pro Česko bylo vyčleněno 342 823 285 EUR a vyčerpáno bylo 302 289 190,04 EUR (www.mfcr.cz). V tabulce číslo pět lze porovnat, kolik bylo vyčleněno finančních prostředků pro jednotlivé kandidátské země v rámci programu PHARE 2000, SAPARD a ISPA.

Tabulka 5 - Finanční pomoc pro kandidátské země od roku 2000 (v mil. EUR)

Kandidátská země	PHARE	SAPARD	ISPA
Bulharsko	100	52,1	83,2
Česká republika	79	22,1	57,2
Estonsko	24	12,1	20,8

Maďarsko	96	38,1	72,8
Lotyšsko	30	21,8	36,4
Litva	42	29,8	41,6
Polsko	398	168,7	312
Rumunsko	242	150,6	208
Slovensko	49	18,3	36,4
Slovinsko	25	6,3	10,4
Celkem	1 085	520	878,8

(zdroj: Evropská unie regionům; vlastní zpracování)

V roce 2007 došlo ke sloučení programů ISPA, SAPARD, PHARE a CARDS (nástroj určený pouze pro Turecko) do jednoho nástroje, a to IPA ze kterého mohly kandidátské země čerpat finanční prostředky. Program IPA se skládal z pěti oblastí:

- rozvoj venkova;
- rozvoj lidských zdrojů;
- regionální rozvoj;
- přeshraniční spolupráce;
- přechodná pomoc a budování institucí (www.ec.europa.eu).

Pro programové období 2014-2020 bude nadále pokračovat program IPA, ale s přívrstkem IPA II. Z tohoto programu v novém programovém období čerpají finanční pomoc státy Albánie, Bosna a Hercegovina, Srbsko, Turecko, Černá Hora, Srbsko a Bývalá jugoslávská republika Makedonie (www.ec.europa.eu).

5 Charakteristika českého zemědělství

Dříve byly zemědělské aktivity chápány pouze jako nástroj pro výrobu surovin, ale v dnešní době tomu už tak není. Klade se důraz na jejich vliv na utváření krajiny, její estetickou hodnotu a její funkčnost. Každý zemědělec svým hospodařením ovlivňuje to, jak krajina vypadá, ale také může ovlivňovat ochranu ekosystémů. Zemědělci udržují krajinné prvky v přírodě (remízky, terasy, meze apod.), které slouží jako útočiště pro různé druhy zvířat.

5.1 České zemědělství od roku 1949 až do roku 1989

V roce 1949 došlo k velké změně v českém zemědělství. V tomto roce proběhla první fáze kolektivizace zemědělství, která byla víceméně dobrovolná. Rolníci, kteří vstoupili do družstev tak je však brzy zase opustili. Kolektivizace mířila k úplnému odstranění soukromého vlastnictví. Odstranění soukromého vlastnictví se však nedělo naráz, ale postupně prostřednictvím nově vznikajících JZD:

- JZD I. typu;
- JZD II. typu;
- JZD III. typu;
- JZD IV. typu.

Každý typ JZD se lišil organizací práce, formou odměňování, a zda mohli využívat vlastních nebo družstevních strojů při práci v zemědělství.

Druhá vlna kolektivizace proběhla v letech 1952 až 1953. Docházelo k zastrahování rolníků, aby rezignovali na soukromé hospodaření a vstoupili do JZD. Rolníci se ale vstupem do JZD nechtěli vzdát své půdy, kterou zdědili a obdělávali. Na zemědělce byl vyvíjen neustále větší tlak ze strany státu a negativně se to projevilo ve výsledcích hospodaření.

Třetí fáze kolektivizace probíhala od roku 1955 až do roku 1958. Docházelo ke zpomalování procesu kolektivizace a JZD se na území Československa začala rozpadat. Chyběli zde základní potraviny, jednotná zemědělská družstva špatně hospodařila a chyběla jim vyhovující technika a dostatek pracovníků. V tabulce číslo šest se lze dočíst, jaký byl počet JZD v Československu od roku 1950 až do roku 1992.

Tabulka 6 - Počet JZD v Československu

Rok	1950	1960	1970	1980	1989	1990	1991	1992
Počet družstev	1 873	10 816	6 200	1 722	1 660	1 749	2 083	2 158

(zdroj: *www.is.mendelu.cz; vlastní zpracování*)

Dá se říct, že v 50. letech československé zemědělství prošlo velkou změnou a tato změna nebyla příznivá. Zemědělská půda byla ničena těžkou mechanizací, používáním průmyslových hnojiv a toxických chemikálií – následkem byly ekologické dopady. Jednotným zemědělským družstvům chyběla pracovní síla a potřebné investice do modernizace zemědělských strojů. Zemědělci navíc dosahovali menších výdělků než jiné odvětví národního hospodářství. Zemědělství se v průběhu 70. a 80. let postupně ustálilo a dá se říct, že na konci 80. let byl stav československého zemědělství na dobré úrovni (Steiner, 1997). V tabulce číslo sedm se lze dočíst, jak si českoslovenští zemědělci stáli oproti ostatním národních odvětví.

Tabulka 7 - Mzda v jednotlivých národních odvětví

Rok	Průmysl	Stavebnictví	zemědělství	Zdravotnictví	Školství
1960	1 453	1 521	943	1 185	1 375
1970	1 589	1 690	1 159	1 242	1 450
1980	1 984	2 199	1 722	1 787	1 826

(zdroj: *Hospodářské a sociální dějiny Československa; vlastní zpracování*)

5.2 České zemědělství po roce 1989

České zemědělství prošlo významnými změnami od roku 1989. Zemědělství v 90. letech se dalo charakterizovat prostřednictvím silných a slabých stránek. Mezi slabé stránky patřilo:

- nižší intenzita zemědělské výroby;
- problémy v řízení a organizaci zemědělských podniků, určitá zaostalost v technice, nízká motivace pracovníků;
- nižší ochrana a podpora zemědělských výrobců z vnitřního trhu proti jiným zemím;
- nestabilní právní legislativa pro zemědělské podnikání.

Silné stránky jsou považovány za výhody a řadili se do nich:

- vysoká koncentrace zemědělské výroby umožňující specializaci, lepší využití techniky, kvalifikovaných pracovníků;
- nižší cena pracovních sil a půdy;
- zemědělství ČR mělo malý podíl na HDP a pracovní síle – zjednodušilo to začlenění do systému SZP.

Na počátku 90. let minulého století se vycházelo z toho názoru, že není nutné kopírovat systém EU, co se týče zemědělské politiky, protože systém EU byl silně ochrannářský, proto se měla začít provádět liberální politika za podmínek srovnatelných s dalšími zeměmi. Po nějaké době však bylo nutné začít zemědělskou politiku přibližovat k systému Společné zemědělské politiky, a proto byly podle Neumanna přijaty tyto nástroje:

- státní fond tržní regulace, jehož cílem jsou intervenční nákupy a prodeje zemědělských výrobků;
- podpůrný garanční rolnický a lesnický fond, který poskytuje záruky na zemědělské a lesnické úvěry;
- poskytování nenávratných dotací nebo návratné výpomoci pro nejméně příznivé oblasti;
- zavedení některých tržních předpisů na hlavní produkty – obilí, mléko (Lukáš, Z., & Neumann, P., 2000).

V českém zemědělství se zaměstnávalo velké množství osob, i když od roku 1989 toto číslo klesá. Zemědělská půda je charakteristická velkou roztržitostí vlastnictví půdy a velkým podílem najaté půdy od velkého počtu pronajímatelů (www.eagri.cz).

5.3 České zemědělství po vstupu do Evropské unie

V roce 2004 se Česká republika stala součástí Evropské unie a v rámci toho se zapojila i do Společné zemědělské politiky. ČR mohla začít čerpat finanční prostředky z fondů EU na podporu českého zemědělství. Po vstupu ČR do EU nastaly určité změny, a to jak pozitivní, tak i negativní. Ke kladným změnám se zařadil růst příjmů zemědělských pracovníků, čerpání dotací a došlo k zavádění moderních strojů a postupů – to mělo za následek růst investic do zemědělských strojů. Naopak do záporných změn

se zařadil úbytek pracovníků do 55 let v zemědělském sektoru a zároveň dochází k nárůstu pracovníků, kteří jsou v předdůchodovém a důchodovém věku. Tím, že ČR vstoupila do EU tak vystavila zemědělský sektor konkurenci z dalších 27 států. Další negativní změnou je také to, že dovozy převyšují vývozy, a to z důvodu nižších cen, které nabízí například země typu Polsko. Co se ale nezměnilo, je obdělávaná půda – zemědělci obdělávají poměrně stejně velkou plochu půdy jako před vstupem do EU (*aktualne.cz*). Klady a zápory českého zemědělství po vstupu ČR do EU shrnuje tabulka číslo osm:

Tabulka 8 - Klady a zápory českého zemědělství po vstupu ČR do EU

Klady	Zápory
růst příjmů zemědělců	Dovoz > vývoz
dotace	úbytek pracovníků
investice	nárůst pracovníků v důchodovém věku

(zdroj: *aktualne.cz*; vlastní zpracování)

6 Formy zemědělství v České republice

V České republice můžeme vidět několik forem zemědělství, z nichž nejznámější je konvenční zemědělství a ekologické zemědělství. Zemědělci začínají postupně přecházet k ekologickému zemědělství, které je oproti konvenčnímu zemědělství šetrnější k životnímu prostředí. Dalším důvodem, proč přejít na ekologické zemědělství je, že zemědělci mohou čerpat dotace jak z rozpočtu České republiky, tak i z fondů Evropské unie.

6.1 Ekologické zemědělství

Ekologické zemědělství je v České republice definované zákonem č. 242/2000 Sb., a dále se na něj vztahuje evropské nařízení Rady 834/2007 o ekologické produkci a označování ekologických produktů a nařízení Komise 889/2008. Český zákon definuje ekologické zemědělství jako: *„Ekologickým zemědělství se rozumí zvláštní druh zemědělského hospodaření, který dbá na životní prostředí a jeho jednotlivé složky. Stanovuje omezení či zákazy používání látek a postupů, které zatěžují, znečišťují nebo zamořují životní prostředí nebo zvyšují rizika kontaminace potravního řetězce, a který zvýšeně dbá na vnější životní projevy a chování a na pohodu chovaných hospodářských zvířat“*. Jak u nás, tak i ve světě je ekologické zemědělství uznávanou alternativou ke konvenčnímu zemědělství. Pouze zemědělci, kteří se řídí tímto typem zemědělstvím, mohou své výrobky označovat BIO nebo EKO a mohou získat dotace na svůj styl hospodaření (Dvorský, J., & Urban, J., 2014).

Myšlenka najít jiný typ zemědělství se zrodila již po první světové válce, kdy bylo pozorováno, že vlivem těžkých strojů a chemických hnojiv dochází ke zhoršení kvality půdy (eroze). Nejvíce se ale industrializace zemědělství projevila až po druhé světové válce vlivem nedostatku potravin v Evropě a o snahu potravinové soběstačnosti mezi jednotlivými státy. Po roce 1948 došlo v České republice k postupnému zestátnění zemědělské půdy a hospodářských zvířat a zemědělci ztratili osobní zodpovědnost nad svým majetkem. První oficiální zákon, který se týkal ekologického zemědělství, byl vydán v Rakousku v 80. letech a poté došlo k vydání podobných zákonů ve Francii, Dánsku, Švýcarsku a Spojeném království.

Ekologické zemědělství si klade několik cílů:

- udržování a zlepšování úrodnosti půdy;
- zemědělská činnost nesmí znečišťovat životní prostředí;

- chránit přírodu a snažit se ochránit přírodní ekosystémy v krajině;
- nepoužívat chemická hnojiva;
- produkovat kvalitní potraviny a krmiva v dostatečném množství (Urban, J., & Šarapatka, B., 2003).

V Česku došlo k největšímu rozmachu ekologického zemědělství v polovině 90. let minulého století. Důvod, proč zemědělci mění styl zemědělství je zejména důvod ekonomický – zvyšuje se poptávka po bioproduktech a zemědělce lákají i dotace, které mohou získat. Zemědělec, který se rozhodne hospodařit ekologicky, musí dodržovat velké množství pravidel, které vychází jak z Evropské unie, tak z české legislativy a také závazné právní předpisy, které upravují výrobu, zpracování, marketing, označení a kontrolu zemědělských produktů.

V České republice obhospodařuje zemědělskou půdu přes 4 000 ekologických zemědělských podniků, které mají různou velikost. Jsou zde malé farmy, které obhospodařují ani ne 5 hektarů půdy a na druhé straně jsou tu velké zemědělské podniky obhospodařující zemědělskou půdu o výměře větší, než je 1 000 hektarů. V tabulce číslo devět je porovnání výměry zemědělské půdy a počtu farem v ekologickém zemědělství od roku 2000 do roku 2016 (Ročenka Ministerstva zemědělství, 2016).

Tabulka 9 - Vývoj výměry zemědělské půdy a počtu farem v ekologickém zemědělství (2000-2016)

Rok	Počet farem hospodařících v ekologickém zemědělství	Celková výměra půdy v ekologickém zemědělství (ha)
2000	563	165 699
2001	654	217 869
2002	721	235 136
2003	810	254 995
2004	836	263 299
2005	829	254 982
2006	963	281 535
2007	1 318	312 890
2008	1 946	341 632
2009	2 689	398 407

2010	3 517	448 202
2011	3 920	482 927
2012	3 923	488 483
2013	3 926	493 896
2014	3 885	493 971
2015	4 115	494 661
2016	4 243	506 070

(zdroj: Ročenka Ministerstva zemědělství 2016; vlastní zpracování)

Český zemědělec může získat dotace jak v rámci národních zdrojů, tak i ze zdrojů EU prostřednictvím Programu rozvoje venkova – opatření M11 Ekologické zemědělství. Cílem opatření je podpora systémů hospodaření, které jsou šetrné k životnímu prostředí. Toto opatření je směřováno jen na ekofarmy a jsou podporovány následující zemědělské kultury:

- trvale travní porosty;
- orná půda;
- trvalá kultura (www.eagri.cz).

Ekologičtí zemědělci mají nárok i na přímé platby, tzv. SAPS a národní doplňkové platby TOP UP. Aby zemědělci mohli získat tyto platby, musí dodržovat systém Cross-Compliance a musí se podřizovat pravidelným kontrolám ze strany Ministerstva zemědělství. V tabulce číslo deset jsou stanovené sazby dotací v ekologickém zemědělství platné od roku 2015.

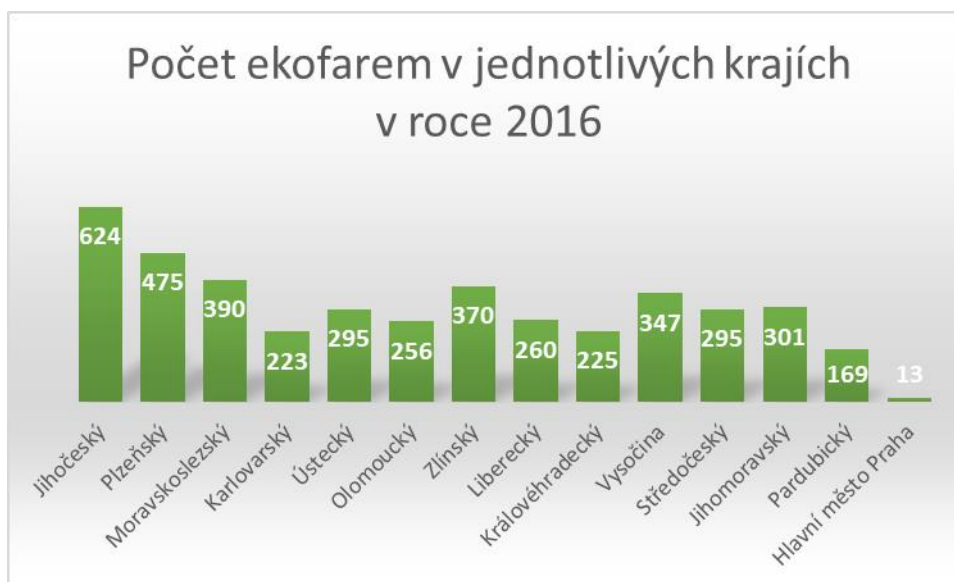
Tabulka 10 - Sazby dotací v ekologickém zemědělství platné od roku 2015

Název	Sazba dotace v EUR na hektar (rok)
Trvale travní porosty	80
Pěstování zeleniny a speciálních bylin	586
Orná půda	178
Intenzivní sady	777
Ostatní sady	408
Krajinotvorné sady	170
Vinice a chmelnice	871

(zdroj: Ministerstvo zemědělství; vlastní zpracování)

V každém kraji je jiná velikost ekologicky obhospodařované zemědělské půdy. Největší počet zemědělských ekofarek je v Jihočeském kraji, oproti tomu nejnižší počet ekofarek je v hlavním městě Praha. Na významnosti roste kraj Vysočina, co se týká počtu ekofarek, ale celkově došlo k růstu počtu ekofarek ve všech krajích. V grafu číslo jedna je shrnut přesný počet ekofarek v České republice v roce 2016.

Graf 1 - Počet ekofarek v jednotlivých krajích v roce 2016

(zdroj: Ministerstvo zemědělství; vlastní zpracování)

6.2 Konvenční zemědělství

Konvenční zemědělství se začalo používat od 2. poloviny 20. století z důvodu zvyšování nároků na výrobu potravin. Konvenční zemědělství znamená používání těžkých kovů, chemických a umělých hnojiv, které zdatelně ničí zemědělskou půdu, krajinu a celkově poškozují životní prostředí. Tyto okolnosti mají negativní vliv na konečnou podobu kvality potravin, které konzumují spotřebitelé a vlivem těchto negativ dochází k postupnému přecházení na ekologické zemědělství. Tento typ je charakteristický pro průmyslově vyspělé země.

Konvenční zemědělství znamená pěstovat omezený počet druhů plodin. Pokud se na zemědělské půdě vysadí pouze jedna plodina, láká to škůdce a je problém je vyhubit. K tomu je zapotřebí velké množství chemických prostředků, jako jsou pesticidy a herbicidy. Dalším problémem je pěstování té samé plodiny na stejném místě, protože dochází k vyčerpání půdy, která je díky tomu chudá na živiny a má větší

náchylnost k erozi a také je opět zapotřebí větší množství chemických látek. Konvenční zemědělství je díky velkému množství používání různých chemických a umělých hnojiv rájem pro firmy, které se zabývají touto výrobou. Konvenční zemědělství má negativní dopady na životní prostředí a zavinuje:

- spotřeba velkého množství vody a chemických látek;
- dochází ke splachování průmyslových chemických hnojiv z polí do vodních toků;
- dochází k úbytku počtu půdních druhů organismů;
- dochází k erozi;
- snižuje rozmanitost života v krajině;
- vytváří se nebezpečné odpady;
- kontaminuje se spodní voda (Svaz ekologických zemědělců, 2003).

V tabulce číslo jedenáct se lze dočíst jaké důsledky má konvenční zemědělství:

Tabulka 11 – Důsledky konvenčního zemědělství

Problém	Důsledky
Hnojení dusíkem	-zbytky dusíku v půdě -znečištěné podzemní a povrchové vody
Spotřeba energie	-spotřeba neobnovitelných zdrojů -znečištění ovzduší
Těžká mechanizace	-eroze půdy -poškození vsakovací schopnosti půdy -ničení biologické aktivity půdy
Používání chemických látek	-ničení organismů v půdě -eroze půdy -znečištění vodních toků -znečištění ovzduší

(zdroj: Ministerstvo zemědělství; vlastní zpracování)

6.3 Integrované zemědělství

Dalším typem zemědělstvím je integrované zemědělství, které je přechodným systémem mezi konvenčním a ekologickým zemědělstvím. V tomto typu se používají také chemické prostředky (pesticidy aj.), ale jejich aplikace je omezená. Integrované

zemědělství se snaží přispět k ochraně životního prostředí a cílem je hospodařit se zachováním krajinných elementů. Dochází k upřednostňování ekologické obhospodařování půdy. Pokud zemědělci používají pesticidy, či jiné chemické látky tak nesmí být nebezpečné a musí přímo působit na daného škůdce. Produkce tohoto zemědělství musí být zisková a šetrná, dále musí produkovat zdravé a kvalitní produkty, které nejsou člověku zdravě škodlivé. Na produktech, které jsou vyprodukované prostřednictvím tohoto typu zemědělství, se nachází speciální loga.

7 Metodika

Diplomová práce je členěna na teoretickou a praktickou část. Teoretická část vznikla analýzou domácích a zahraničních odborných zdrojů dostupných v tištěné nebo online formě. Dalším zdrojem byly údaje z přístupných statistik a také z archivu jednotlivých zemědělských podniků. Jsou vysvětleny pojmy, které se týkají Společné zemědělské politiky, předvstupních programů EU a pomoc pro Českou republiku z fondů EU, dále je charakterizováno české zemědělství od roku 1949 až po vstup do Evropské unie a formy zemědělství, které lze najít v České republice – ekologické, konvenční a integrované. U Společné zemědělské politiky je popsána její historie, principy, reformy a její financování. Dále je popsán Program rozvoje venkova v minulém období a v současném období.

V praktické části byly informace získávány prostřednictvím řízení polostrukturovaných rozhovorů se zástupci jednotlivých zemědělských podniků. Každý z podniků je krátce charakterizován a následně jsou rozepsány jednotlivé dotační tituly, ze kterých jsou podnikům přiznány finanční prostředky jak z rozpočtu Evropské unie, tak z rozpočtu České republiky. Jednotlivé finanční prostředky jsou pak rozepsány od roku 2014 do roku 2018. U každého podniku je zhodnocena účelnost jednotlivých dotací – zda se podnik více orientuje na živočišnou či rostlinnou výrobu.

8 Praktická část

8.1 Zemědělský podnik CEF Cerhonice

Cerhonice je menší obec, která se nachází v okrese Písek. Žije zde 146 obyvatel a obec je členem Dobrovolného svazku obcí severního Písecka. Zemědělský podnik CEF, který se zde nachází, funguje samostatně od roku 1992, ale do roku 1992 byl součástí Jednotného zemědělského družstva v Miroticích. CEF je právnickou osobou, v jeho čele je představenstvo družstva.

Veškerá zemědělská půda, na které podnik hospodář, je ve vlastnictví zemědělského podniku CEF. V tabulce číslo dvanáct lze najít kolik podnik obhospodařoval v jednotlivých letech hektarů zemědělské půdy.

Tabulka 12 – obhospodařovaná zemědělská půda CEF

Obhospodařovaná zemědělská půda v jednotlivých letech (v ha)	
2019	778,21
2018	778,96
2017	760,40
2016	754,36
2015	701,89
2014	708,74

(zdroj: vlastní zpracování)

V programovém období 2014–2020 podnik získává dotace nebo finanční podpory z několika dotačních titulů, které jsou financované z rozpočtu Evropské unie, ale některé jsou dofinancovávány z rozpočtu České republiky. Dále existují národní dotace (např. dotace na sucho), které jsou financovány pouze z rozpočtu České republiky. V jednotlivých letech 2014 až 2018 dochází k čerpání většinou ze stejných dotačních titulů, i když v roce 2014, kdy začalo další programovací období, podnik žádal o dotace z méně titulů. Dotace lze rozdělit podle investičního a neinvestičního charakteru. Investiční dotace jsou takové dotace, které se týkají nákupu hmotného majetku, jako jsou například nákupy zemědělských strojů či oprava střechy na kravínu či jiné zemědělské budově, kterou daný podnik využívá ve své činnosti. Naopak neinvestiční dotace mají větší zastoupení než ty investiční. Tato forma podpory je buďto

zcela financována z rozpočtu EU, nebo Evropská unie hradí část a zbylá část se doplácí z rozpočtu České republiky. U některých forem podpory může docházet i ke krácení přímých plateb v důsledku finanční kázně, a to, když dotace přesáhne částku 2000 EUR. Neinvestičních dotací, o které podnik Cerhonice žádal, je několik a jsou rozepsané níže.

1) Nejznámější je jednotná platba na plochu, tzv. SAPS, která je nedílnou a nejvýznamnější složkou přímých plateb a snaží se zabezpečit stabilní příjmy pro jednotlivé zemědělce.

2) Platba pro horské oblasti a jiné oblasti s přírodními nebo jinými zvláštními omezeními, tzv. LFA (ANC). Mnoho zemědělských podniků hospodaří na zemědělské půdě, která se nachází v méně příznivých oblastech, a proto dosahují nižší produkce, než kdyby hospodařili v příznivých oblastech. Tyto platby mají za cíl kompenzovat ušlý zisk těmto zemědělcům. Jedna změna, která nastala v roce 2018 v tomto opatření je ta, že od roku 2018 se nepoužívá pro označení horských oblastí a jiných oblastí s přírodními nebo jinými zvláštními omezeními zkratka LFA, ale ANC. Tento typ platby je hrazen zároveň z rozpočtu EU i z rozpočtu ČR – z rozpočtu Evropské unie je poskytnuto 75 % přiznaných finančních prostředků, z rozpočtu České republiky se poskytuje 25 % přiznaných finančních prostředků.

3) Každý podnik má pojištěnou svou úrodu a hospodářská zvířata. Tato podpora je vyplácena z rozpočtu České republiky v rámci Podpůrného a garančního rolnického a lesnického fondu. Aby zemědělský podnik mohl získat podporu v rámci tohoto fondu, musí splňovat tato kritéria:

- je podnikatelem podnikající v zemědělské výrobě;
- je malým nebo středním podnikem – tj. podnikem, který zaměstnává méně než 250 osob s ročním obratem méně, než je korunový (Kč) ekvivalent částky 50 mil. EUR nebo jehož bilanční suma roční rozvahy nepřesahuje korunový (Kč) ekvivalent částky 43 mil. eur;
- je zemědělským prvovýrobcem.

Účelem podpory je zpřístupnění pojistné ochrany širokému okruhu zemědělců a tím dosažení vyššího zajištění podnikatelských aktivit proti nepředvídatelným škodám. Předmětem podpory se rozumí uhrazení části nákladů prokazatelné vynaložených na platbu pojistného u pojištění plodin a hospodářských zvířat. Existují dva podprogramy – Podpora pěstitelů na úhradu nákladů spojených s pojištěním plodin a Podpora chovatelů

na úhradu nákladů spojených s pojištěním hospodářských zvířat. První zmíněná podpora je na pojištění plodin zejména pro případ krupobití, požáru, vichřice, povodně nebo záplavy, sesuvy půdy, vymrznutí, jarní mráz nebo mráz. Druhá zmíněná podpora je proti živelným škodám a nebezpečí nákazy nebo jiných hromadných onemocnění infekčního nebo parazitárního původu.

4) V rámci Dobrovolné podpory vázané na produkci může podnik čerpat dotace v několika opatření – podpora na chov krávy chované v systému chovu s tržní produkcí mléka a podpora na produkci bílkovinných plodin. První zmíněná podpora má za cíl podpořit chovatele dojnic a druhá podpora má podpořit producenty bílkovinných plodin jako jsou hrách, bob, sója, vojtěška a jetel.

5) Přechodné vnitrostátní podpory se také řadí do Dobrovolných podpor vázaných na produkci a mají formu doplňkových plateb k jednotné platbě na plochu, tzv. SAPS. Tato forma podpory je plně hrazena z rozpočtu České republiky a podnik v rámci přechodných vnitrostátních podpor žádá o platby na zemědělkou půdu a na přežvýkavce.

6) Platba pro zemědělce dodržující zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí neboli zkráceně Greening je vázána na přiznání jednotné platby na plochu. Pokud by podniku nebyla přiznána jednotná platba na plochu v daném roce, nemůže mu být udělena ani platba v oblasti Greening. Toto opatření se týká i přechodných vnitrostátních podpor a plateb na mladého zemědělce. Greening neboli ozelenění si klade za cíl podporovat šetrnější zemědělské postupy se zaměřením na životní prostředí.

7) V rámci agroenvironmentálně-klimatického opatření, zkrácené AEKO, podnik žádá dotace na podopatření Ošetřování travních porostů. Cílem tohoto opatření je zachování přírodních zdrojů, biologické rozmanitosti a údržby krajiny. Pokud podnik čerpá dotace z tohoto opatření, zavazuje se plnit závazek na dobu pěti let.

8) Dotační podprogram Podpora na účasti producentů a zpracovatelů mléka v režimu jakosti Q CZ je otevřen pro všechny producenty mléka. Zde dochází ke kontrole produkce mléka a hlavním bodem je kvalita syrového kravského mléka. Studie jakosti Q CZ byla vypracována v roce 2016 Ministerstvem zemědělství a představuje mléko jako jednu „z klíčových komodit z hlediska zachování vhodné struktury českého zemědělství“ (MZe Praha, 2016).

9) Dobré životní podmínky zvířat si kladou za cíl zlepšit životní podmínky hospodářských zvířat. Pod tímto opatřením se skrývá několik podopatření, ze kterých Cerhonice získávají finanční podporu. Konkrétně to jsou podopatření týkající se zvětšení lehacího prostoru a zlepšení stájového prostředí v chovu dojnic.

Finanční prostředky získané z rozpočtu EU a ČR

CEF Cerhonice v programovacím období 2014-2020 žádá o finanční prostředky z několika dotačních titulů. Tituly, ze kterých podnik žádá, jsou vyjmenovány a popsány v předchozí kapitole. V této podkapitole jsou rozepsány přesné finanční částky, které podnik obdržel v jednotlivých letech.

Tabulka 13 - Dotační tituly v roce 2019

Finanční prostředky získané v roce 2019	
Platby na plochu – SAPS	2 604 329,84 Kč
Méně příznivé oblasti – LFA	1 784 443,85 Kč
Kontrola užitkovosti	48 373,60 Kč
Pojištění plodin a hospodářských zvířat	308 527 Kč
KTPM	871 452,82 Kč
Podpora produkce bílkovinných plodin	196 917,04 Kč
Přechodné vnitrostátní podpory	121 319,08 Kč
Greening	1 445 298,92 Kč
Agroenvironmentální opatření	1*
Jakost Q CZ	–*
Zlepšení životních podmínek dojnic	213 607 Kč

(zdroj: vlastní zpracování)

Platba na plochu neboli SAPS, platba pro horské oblasti a jiné oblasti s přírodními nebo jinými zvláštními omezeními a platba pro zemědělce dodržující zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí, tzv. Greening tvoří v roce 2019 tři největší položky podniku Cerhonice. V rámci těchto dotačních titulů podnik získal dohromady 5 834 070 Kč. U platby na plochu nejdříve došlo k vyplacení zálohy v celkové výši 1 823 030 Kč a v prosinci téhož roku byl vyplacen zbytek ve výši 781 298 Kč. Platba pro horské oblasti a jiné oblasti s přírodními nebo jinými zvláštními omezeními je spolufinancována Evropskou unií, kdy z rozpočtu EU bylo poskytnuto 1 338 332 Kč a z rozpočtu České republiky 446 110 Kč. U Greeningu podnik získal dotaci v celkové výši 1 445 298 Kč.

^{1*} finanční prostředky z těchto dotačních titulů jsou vypláceny v průběhu roku 2020, proto nejsou uvedeny částky

V rámci Platby na Podporu na chov krávy chované v systému chovu s tržní produkcí mléka získal podnik dotaci v celkové výši 871 452 Kč. Celková částka přímých plateb je vyšší než 2 000 EUR, a proto došlo ke krácení v důsledku finanční kázně.

Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond vyplatil podniku platby na úhradu nákladů spojených s pojištěním ostatních plodin, a to ve výši 121 719,15 Kč a podporu na úhradu nákladů spojených s pojištěním hospodářských zvířat, a to ve výši 186 808,50 Kč – celková výše podpory činí 308 527 Kč.

V rámci dotačního programu Zlepšení životních podmínek v chovu dojnic podnik získal dotace ze tří podprogramů:

Podprogram: podpora napájení dojnic v zimním období temperovanou vodou

- počet dojnic 244,17 ks
- sazba dotace 180 Kč/ks
- přiznaná dotace: 43 950 Kč

Podprogram: Podpora ošetřování končetin dle individuálních potřeb dojnic

- počet dojnic 241,13 ks;
- sazba dotace 121 Kč/ks;
- přiznaná dotace: 29 176 Kč.

Podprogram: Podpora opatření ke snížení tepelného stresu dojnic v letním období

- počet dojnic 236,50 ks;
- sazba dotace na dojnice: 594 Kč/ks;
- přiznané dotace: 140 481 Kč.

Celková výše dotace pro rok 2019 z těchto tří podprogramů činí 213 607 Kč.

Podnik získal nárok na platbu na Podporu produkce bílkovinných plodin v celkové výši 196 917,04 Kč.

Podniku byla přiznaná přechodná vnitrostátní podpora v celkové výši 121 319,08 Kč.

V celkové výši 48 373 Kč podnik získal dotaci v rámci dotačního programu Udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat. Předmětem dotace je podpora chovatele, jehož vyjmenovaná hospodářská zvířata jsou zařazena do kontroly užitkovosti.

Tabulka 14 - Dotační tituly v roce 2018

Finanční prostředky získané v roce 2018	
Platby na plochu – SAPS	2 602 696,15 Kč
Méně příznivé oblasti – LFA	1 771 353,68 Kč
Kontrola užitkovosti	52 219,20 Kč
Pojištění plodin a hospodářských zvířat	274 564 Kč
KTPM	930 570,55 Kč
Podpora produkce bílkovinných plodin	168 186,94 Kč
Přechodné vnitrostátní podpory	132 348,63 Kč
Greening	1 441 626,44
Agroenvironmentální opatření	350 865,36 Kč
Jakost Q CZ	47 060 Kč
Dotace na sucho	571 323 Kč
Zlepšení životních podmínek dojnic	41 740 Kč

(zdroj: vlastní zpracování)

Nejvyšší finanční dotaci, kterou podnik Cerhonice získal z rozpočtu Evropské unie pro rok 2018 je Jednotná platba na plochu v celkové výši 2 602 696,15 Kč. Nejdříve byla vyplacena záloha ve výši 1 821 887,30 Kč a zbývající část ve výši 780 808,85 Kč byla doplacena v prosinci téhož roku. U této platby došlo ke krácení v důsledku finanční kázně, protože celková částka přímých plateb, na kterou žadatelé vznikl nárok, byla vyšší než 2 000 EUR. Jednotná platba na plochu byla pokrácena o 36 537,18 Kč.

Podniku byla poskytnuta platba pro horské oblasti a jiné oblasti s přírodními nebo jinými zvláštními omezeními v celkové výši 1 771 353,68 Kč. Přiznaná platba pro horské oblasti a jiné oblasti s přírodními nebo jinými zvláštními omezeními je spolufinancována Evropskou unií. Tento typ platby je hrazen jak z rozpočtu EU, tak z rozpočtu ČR – z rozpočtu Evropské unie je poskytnuto 75 % přiznaných finančních prostředků, z rozpočtu České republiky se poskytuje 25 % přiznaných finančních prostředků.

V celkové výši 52 219,20 Kč podnik získal dotaci v rámci dotačního programu Udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat. Předmětem dotace je podpora chovatele, jehož vyjmenovaná hospodářská zvířata jsou

zařazena do kontroly užítkovosti. Do kontroly užítkovosti bylo zařazeno celkem 258 ks hospodářského dobytka se sazbou dotace 202,40 Kč/ks.

Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond poskytl podporu na úhradu nákladů spojených s pojištěním hospodářských zvířat ve výši 200 338 Kč a podporu na úhradu nákladů spojených s pojištěním ostatních plodin ve výši 74 226,60 Kč. Celková výše podpory činila 274 564 Kč.

Další platbu, kterou podnik získal, je platba na Podporu na chov krávy v systému chodu s tržní produkcí mléka v celkové výši 930 570,55 Kč. I tato platba byla krácena v důsledku finanční kázně, protože celková částka přímé platby přesáhla 2 000 EUR. Došlo k pokrácení o 13 327,05 Kč.

Podnik získal nárok na platbu na Podporu produkce bílkovinných plodin v celkové výši 168 186,94 Kč. Celková částka přímých plateb, na kterou vznikl podniku nárok, byla vyšší než 2000 EUR a z tohoto důvodu došlo ke krácení v důsledku finanční kázně o 2 408,67 Kč.

Podniku byla poskytnuta přechodná vnitrostátní podpora v celkové výši 132 348,63 Kč. Konkrétně platba na zemědělskou půdu ve výši 110 285,16 Kč a platba na přežvýkavce ve výši 22 063,47 Kč.

Další platbou, která byla podniku přiznána, je Platba pro zemědělce dodržující zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí v celkové výši 1 441 626,44 Kč.

Podniku byla přiznána dotace na podopatření ošetřování travních porostů v rámci agroenvironmentálně-klimatických opatření ve výši 350 865,36 Kč.

V rámci dotačního podprogramu Podpora na účast producentů a zpracovatelů mléka v režimu jakosti Q CZ byla podniku přiznána dotace ve výši 47 060 Kč. Předmětem dotace je podpora producentům a zpracovatelům mléka na částečnou úhradu nákladů spojených s dobrovolným zapojením do režimu jakosti Q CZ.

V roce 2018 vznikl podniku nárok na zmírnění škod způsobených suchem na krmných plodinách v rámci dotačního programu Zmírnění škod způsobených suchem na zemědělských plodinách ke krmným účelům. Celková výše dotace činila 571 323 Kč.

V rámci dotačního programu Zlepšení životních podmínek v chovu dojnic, konkrétně zlepšení životních podmínek dojnic v zimním období napájením temperovanou vodou pomocí vyhřívacích napáječek, získal podnik dotaci ve výši 41 740 Kč. Dotace se vztahovala na 260,88 ks dojnic a sazba dotace na dojnici činila 160 Kč/ks.

V roce 2018 byly podniku platby v důsledku finanční kázně zkráceny celkem o 52 272,9 Kč.

Tabulka 15 - Dotační tituly v roce 2017

Finanční prostředky získané v roce 2017	
Platby na plochu – SAPS	2 533 493,65 Kč
Méně příznivé oblasti – LFA	302 303,92 Kč
Kontrola užitečnosti	57 684 Kč
Pojištění plodin a hospodářských zvířat	264 440 Kč
KTPM	1 028 707 Kč
Podpora produkce bílkovinných plodin	253 333,60 Kč
Přechodné vnitrostátní podpory	145 812,29 Kč
Greening	1 389 596,40 Kč
Agroenvironmentální opatření	372 374,46 Kč
Jakost Q CZ	24 400 Kč
Welfare zvířat	555 140,97 Kč
Zlepšení životních podmínek dojnic	190 449 Kč

(zdroj: vlastní zpracování)

Nejvyšší finanční platbou, kterou zemědělský podnik získal, je jednotná platba na plochu neboli SAPS v částce 2 533 493,64 Kč. Platba nebyla vyplacena najednou, ale nejdříve došlo k proplacení částky 1 773 445,54 Kč a v prosinci došlo k doplatku částky 760 048,10 Kč.

Podniku byla poskytnuta platba pro oblasti s přírodními nebo jinými zvláštními omezeními ve výši 302 303,92 Kč. Přiznaná platba pro oblasti s přírodními nebo jinými zvláštními omezeními je spolufinancována Evropskou unií. Z rozpočtu EU je poskytnuto 75 % finančních prostředků, Česká republika doplácí zbylých 25 %.

V rámci podpůrného programu Udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat byla podniku přiznána dotace ve výši 57 684 Kč. Dotace se týkala 285 ks hospodářských zvířat o sazbě 202,40 Kč/ks.

Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond stanovil podporu v celkové výši 264 440 Kč – podpora na úhradu nákladů spojených s pojištěním plodin ve výši 104 711,60 Kč a podpora na úhradu nákladů spojených s pojištěním hospodářských zvířat ve výši 159 729 Kč.

Jednou z nejvyšších finančních položek je platba na Podporu chov krávy chované v systému chovu s tržní produkcí mléka v celkové výši 1 028 707 Kč. Celková částka přímých plateb, na které podniku vznikl nárok, byla větší než 2 000 EUR, a proto došlo ke krácení dotace v důsledku finanční kázně.

V celkové výši 253 333,60 Kč podnik získal dotaci na podporu na produkci bílkovinných plodin. U této platby došlo však ke krácení v důsledku finanční kázně.

Přechodné vnitrostátní podpory se týkají plateb na zemědělskou půdu a na přežvýkavce. Podpora byla v celkové výši 145 812,29 Kč.

Podniku se poskytla Platba pro zemědělce dodržující zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí ve výši 1 389 596,40 Kč. Jedná se o tzv. Greening neboli ozelenění.

V rámci agroenvironmentálně – klimatických opatření pro rok 2017 byla podniku přiznána dotace ve výši 372 374,46 Kč. Dotace se poskytuje na podopatření ošetřování travních porostů. Přiznaná dotace je ze 75 % financována z rozpočtu Evropské unie, 25 % je financováno z rozpočtu České republiky.

Z dotačního podprogramu Podpora na účast producentů a zpracovatelů mléka v režimu jakosti Q CZ podnik získal dotaci ve výši 24 400 Kč. Předmětem dotace je Podpora producentů a zpracovatelů mléka na částečnou úhradu nákladů spojených s dobrovolným zapojením do režimu jakosti Q CZ.

V tomto roce byla podniku poskytnuta dotace na opatření Dobré životní podmínky zvířat v celkové výši 555 140,97 Kč. Na podopatření Zlepšení stájového prostředí v chovu dojnic ve výši 430 871,59 Kč a na podopatření Zajištění přístupu do výběhu pro suchostojné krávy ve výši 124 269,38 Kč.

V rámci dotačního podprogramu Podpora opatření ke snížení tepelného stresu dojnic v letním období byla podniku poskytnuta dotace ve výši 190 449 Kč. Dotace byla poskytnuta na 288 ks dojnic se sazbou 660 Kč/ks.

V roce 2017 byly podniku platby v důsledku finanční kázně zkráceny celkem o 18 048,15 Kč.

Tabulka 16 - Dotační tituly v roce 2016

Finanční prostředky získané v roce 2016	
Platby na plochu – SAPS	2 423 371,45 Kč
Méně příznivé oblasti – LFA	287 977,06 Kč
Kontrola užítkovosti	52 421,60 Kč
Pojištění plodin a hospodářských zvířat	270 025 Kč
KTPM	958 345,71 Kč
KTPM mimořádná podpora	244 822,28 Kč
Podpora produkce bílkovinných plodin	256 996,29 Kč
Přechodné vnitrostátní podpory	152 138,89 Kč
Greening	1 329 303,80 Kč
Agroenvironmentální opatření	355 461,40 Kč
Jakost Q CZ	12 640 Kč
Welfare zvířat	611 308,71 Kč
Zlepšení životních podmínek dojnic	179 071 Kč
Dotace na sucho	499 634 Kč

(zdroj: vlastní zpracování)

Nejvyšší přiznaná dotace za rok 2016 se týkala Jednotné platby na plochu neboli SAPS, kdy došlo nejdříve poskytnutí zálohy ve výši 1 696 360,01 Kč a v prosinci téhož roku byla doplacena zbylá část, a to 727 011,44 Kč. Celková výše dotace činila 2 423 371,45 Kč. Tato forma podpory ale přesáhla částku 2 000 EUR, a proto došlo ke krácení z důsledku finanční kázně o 32 518,74 Kč.

Přiznaná platba pro oblasti s přírodními nebo jinými zvláštními omezeními je spolufinancována Evropskou unií. Z rozpočtu Evropské unie bylo poskytnuto 75 %, tj. 215 982,79 Kč z přiznaných finančních prostředků, z rozpočtu České republiky bylo poskytnuto 25 %, tj. 71 994,27 Kč z přiznaných finančních prostředků. Celková výše dotace činila 287 977,06 Kč.

Jendou z nejnižších finančních položek je podpora chovatelů, jehož vyjmenovaná hospodářská zvířata jsou zařazena do kontroly užítkovosti. Smyslem dotace je udržovat a zlepšovat genetický potenciál vyjmenovaných hospodářských zvířat. Celková výše dotace byla 52 421,60 Kč, která se týkala 259 ks hospodářských zvířat.

Podpurný a garanční rolnický a lesnický fond uhradil část nákladů spojených s pojištěním hospodářských zvířat ve výši 184 706 Kč a s pojištěním plodin ve výši 85 319,41 Kč. Celková výše podpory je 270 025 Kč.

Cerhonice získali mimořádnou podporu v celkové výši 244 822,28 Kč. Mimořádná podpora se týkala přizpůsobení producentů mléka a zemědělců v dalších odvětvích živočišné výroby, konkrétně na chov krav chovaných v systému s tržní produkcí mléka. Následně podniku byla poskytnuta v tomto stejném podopatření klasická podpora v celkové výši 958 345,71 Kč. Tato klasická podpora ale přesáhla částku 2 000 EUR, a z tohoto důvodu došlo ke krácení v důsledku finanční kázně o 13 153,17 Kč.

Podnik získal dotaci ve výši 256 996,29 Kč týkající se podpory produkce bílkovinných plodin. Jelikož celková částka přímé platby přesáhla 2 000 EUR, došlo ke krácení dotace v důsledku finanční kázně. Dotace byla zkrácena o 3 527,24 Kč.

Podniku byla přiznaná přechodná vnitrostátní podpora v celkové výši 152 138,89 Kč. Podpora se týkala zemědělské půdy, kde podnik získal 124 606,45 Kč a dále se podpora týkala přežvýkavců, kde podnik získal 27 532,44 Kč.

Jednou z vyšších finančních položek, kterou podnik obdržel, je platba pro zemědělce dodržující zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí v celkové výši 1 329 303,80 Kč. Jelikož tato platba přesáhla 2000 EUR, došlo ke krácení ze strany Evropské unie. Dotace byla pokračena celkem o 18 244,52 Kč.

V rámci agroenvironmentálně-klimatických opatření, konkrétně podopatření ošetřování travních porostů, byla podniku poskytnuta dotace ve výši 355 461,40 Kč.

Další dotace byla poskytnuta na podporu účasti v režimech jakosti Q CZ v zájmu zlepšení tržních příležitostí a dosažení přidané hodnoty u mléka a mléčných výrobků. Celková výše dotace byla 12 640 Kč.

Co se týče Welfare zvířat neboli Dobré životní podmínky zvířat, podnik získal dotaci v celkové výši 611 308,71 Kč. Z toho částka 467 101,32 Kč směřovala na podopatření Zlepšení stájového prostředí v chovu dojnic a částka 144 207,39 Kč se týkala podopatření Zajištění přístupu do výběhu pro suchostojné krávy.

V rámci dotačního podprogramu Podpora opatření ke snížení tepelného stresu dojnic v letním období, podnik získal dotaci ve výši 179 071 Kč. Počet dojnic, na které se dotace vztahovala, byl 271,32 ks se sazbou 660 Kč/ks.

V roce 2015 Českou republiku zasáhlo velké sucho, což mělo za následek poškození porostů. A proto v roce 2016 byla Cerhonicím vyplacena dotace na zmírnění škod způsobeným suchem na zemědělských plodinách a na produkci v okrasných a ovocných školkách v celkové výši 499 634 Kč.

V roce 2016 byly podniku platby v důsledku finanční kázně zkráceny celkem o 67 443,67 Kč.

Tabulka 17 - Dotační tituly v roce 2015

Finanční prostředky získané v roce 2015	
Platby na plochu – SAPS	2 453 541,39 Kč
Méně příznivé oblasti – LFA	295 513,96 Kč
Kontrola užitkovosti	52 421,60 Kč
Pojištění plodin a hospodářských zvířat	219 175 Kč
KTPM	928 645,95 Kč
Podpora produkce bílkovinných plodin	315 255,01 Kč
Top-up	134 882,20 Kč
Greening	1 345 203,47 Kč
Agroenvironmentální opatření	388 224,65 Kč
Platby na plochu – SAPS dorovnání	68 412, 62 Kč
Welfare zvířat	491 281, 37 Kč
Dotace na sucho	499 634 Kč

(zdroj: vlastní zpracování)

Největší finanční položka, kterou podnik dostal v roce 2015, je Jednotná platba na plochu v celkové výši 2 453 541,39 Kč. Částka nebyla vyplacena najednou – nejdříve se vyplatila záloha ve výši 1 717 478,95 Kč a na konci roku došlo k doplacení zbývající části – 736 062,44 Kč. U této dotace došlo k tzv. krácení dotací, a to z toho důvodu, že celková částka přímých plateb, na které měl podnik nárok, překročila hranici 2 000 EUR. Dotace tak byla pokrácena o 33 893,54 Kč.

Státní zemědělský intervenční fond schválil dotaci ve výši 295 313,96 Kč pro oblasti s přírodními nebo jinými zvláštními omezeními (LFA). Podnik obhospodařoval v roce 2015 129,85 ha půdy v LFA. Z rozpočtu Evropské unie bylo poskytnuto 75 % z přiznaných finančních prostředků a z rozpočtu České republiky bylo poskytnuto 25 % z přiznaných finančních prostředků.

Ministerstvo zemědělství poskytlo dotaci ve výši 52 421,60 Kč, a to konkrétně v programu Udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat. Do Kontroly užitkovosti bylo zařazeno 259 ks dobytka o sazbě dotace 202,40 Kč/ks.

Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond poskytl výši podpory pojištění v částce 219 175 Kč. Týká se to podpory na úhradu nákladů spojených s pojištěním hospodářských zvířat, a to ve výši 103 826,50 Kč za uhrazené pojistné a podporu na úhradu nákladů spojených s pojištěním ostatních plodin ve výši 115 348,50 Kč.

Jednou z největších položek je platba na Podporu chovu krávy chované v systému chovu s tržní produkcí mléka v celkové výši 928 645,95 Kč. Zde mělo být podniku původně vyplaceno 941 765,12 Kč, ale při provedení administrativní kontroly SZIF zjistil, že celková částka přímých plateb, na kterou žadateli vznikl nárok, byla vyšší než 2 000 EUR a proto Fond snížil výši platby.

Podniku byla poskytnuta platba na Podporu produkce bílkovinných plodin, a to ve výši 315 255,01 Kč. I tato platba podlela krácením ze strany Státního zemědělského intervenčního fondu, a to ze stejného důvodu jako předchozí dotace na Greening – podnik překročil hranici 2 000 EUR. Původně měla být vyplacena částka ve výši 319 708,68 Kč.

Dotace na Greening neboli Platba pro zemědělce dodržující zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí byla poskytnuta v celkové výši 1 345 203,47 Kč. Podnik měl původně získat částku 1 364 207,44 Kč, ale nezískal ji z toho důvodu, že celková částka přímých plateb, na kterou žadateli vznikl nárok, byla vyšší než 2 000 EUR a díky tomu byla dotace zkrácena.

Dotace ve výši 388 224,65 Kč se týkala na podopatření ošetřování travních porostů v rámci agroenvironmentálně – klimatických opatření.

Cerhonicím byla poskytnuta dotace na opatření Dobré životní podmínky zvířat, a to konkrétně na podopatření Zlepšení stájového prostředí v chovu dojníc ve výši 429 260,32 Kč a na podopatření Zajištění přístupu do výběhu pro suchostojné krávy ve výši 62 021,05 Kč.

V roce 2015 získal podnik dotaci související se suchem. Byly zjištěny škody na zemědělské plodině, a to konkrétně na kukuřici. Celková výměra poškozeného porostu v ha činila 81,4400 - sucho zničilo více jak 40 % této plodiny, a proto podniku náležela dotace ve výši 524 636 Kč.

Jelikož v některých podopatřeních došlo ke krácení dotací z důvodu překročení hranice 2 000 EUR, zemědělský podnik pro rok 2015 přišel o 70 470,35 Kč.

Tabulka 18 - Dotační tituly v roce 2014

Finanční prostředky získané v roce 2014	
Platby na plochu – SAPS	4 195 842,72 Kč
Méně příznivé oblasti – LFA	434 173,02 Kč
Kontrola užítkovosti	46 147,20 Kč
Pojištění plodin a hospodářských zvířat	71 417 Kč
Agroenvironmentální opatření	211 696,18 Kč
KTPM	654 267,05 Kč
Kompenzace KTPM	124 419,82 Kč
Přechodné vnitrostátní podpory	159 049,72 Kč

(zdroj: vlastní zpracování)

Co se týče Jednotné platby na plochu, podnik získal dotaci ve výši 4 195 842,70 Kč. Částku ale nezískal najednou, nejdříve byla poskytnuta záloha ve výši 2 125 238,39 Kč a v prosinci roku 2014 mu byla doplacena zbývající částka.

Platba v rámci méně příznivých oblastech je spolufinancována Evropskou unií. Z rozpočtu EU je poskytnuto 75 % tj. 325 629,58 Kč a z rozpočtu České republiky se poskytuje 25 % tj. 108 543,44 Kč.

V rámci podpůrného programu Udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat byla poskytnuta dotace ve výši 46 147,20 Kč. Dotace byla poskytnuta na 240 ks dobytka a sazba dotace činila 192,28 Kč/ks.

Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond poskytl v rámci smlouvy o poskytnutí finanční podpory pojištění ve výši 71 417 Kč. Z toho 28 508,50 Kč bylo směřované na pojistné hospodářských zvířat a 42 909,12 Kč bylo směřované na pojistné plodin.

V rámci agroenvironmentálních opatření pro rok 2014 byla podniku vyplacena dotace ve výši 211 696,18 Kč, a to v rámci podopatření ošetřování travních porostů.

Druhou největší položkou pro rok 2014 je platba na zvláštní podporu na krávy chované v systému s tržní produkcí mléka v celkové výši 654 267,05 Kč. Celková částka přímých plateb, na kterou podniku vznikl nárok, byla vyšší než 2 000 EUR, a proto Státní zemědělský fond v důsledku finanční kázně snížil výši podpory na krávy

chované v systému s tržní produkcí mléka o 8 623,37 Kč. Následně došlo ke kompenzaci této platby a podniku byla doplacena částka 124 419,82 Kč.

Přechodné vnitrostátní podpory se týkaly plateb na přežvýkavce a plateb na zemědělskou půdu. Platba na přežvýkavce byla poskytnuta ve výši 27 890,30 Kč a týkala se 288,60 velkých dobytčích jednotek. Platba na zemědělskou půdu o celkové výměře 708,74 ha byla poskytnuta ve výši 131 159,42 Kč.

V roce 2014 bylo podniku v důsledku finanční kázně zkráceny dotace celkem o 63 266,46 Kč.

8.2 Zemědělský podnik Bělčice

Bělčice je menší obec, která se nachází v okrese Strakonice a žije zde něco kolem 980 obyvatel. Bělčice jsou členem Svazku obcí Blatenska. Zemědělský podnik, který se zde nachází, funguje již od roku 1976. Podnik má něco okolo 70 stálých zaměstnanců.

Podnik hospodaří na své zemědělské půdě o celkové výměře 510 ha a zbytek zemědělské půdy si pronajímá od soukromníků. V posledních deseti letech se snaží podnik okolní zemědělskou půdu postupně od soukromníků odkupovat. V tabulce číslo osmnáct se lze dočíst, kolik ha zemědělské půdy podnik obhospodařoval v jednotlivých letech.

Tabulka 19 - Obhospodařovaná zemědělská půda v ha Bělčice

Obhospodařovaná zemědělská půda v jednotlivých letech (v ha)	
2019	1913,58
2018	1984,28
2017	1949,73
2016	1940,57
2015	1912,81
2014	1925,6

(zdroj: vlastní zpracování)

Bělčice v programovém období 2014-2020 čerpají z několika dotačních titulů, které se neliší od titulů, ze kterých čerpá podnik CEF Cerhonice a které jsou rozepsány v předchozí kapitole. Bělčice se kromě chovu krav zabývají také chovem prasat, ale tento chov čítá jen několik kusů, ale i na tento chov podnik čerpá finanční prostředky ze zdrojů EU. Níže jsou vypsány tituly, ze kterých podnik čerpá finanční prostředky a liší se od titulů, ze kterých podnik CEF Cerhonice nečerpá:

1) Podpora na produkci brambor určených pro výrobu škrobu je vázána na produkci.

2) Zlepšení životních podmínek v chovu prasat. Pokud podnik chce čerpat finanční prostředky z tohoto programu, musí evidovat prasata v ústřední evidenci zvířat a musí chovat více jak 3 Velké dobytčí jednotky prasat, což podnik Bělčice splňuje.

Finanční prostředky získané z rozpočtu EU a ČR

Zemědělský podnik Bělčice žádá v programovém období 2014-2020 z několika dotačních titulů, které jsou rozepsány a popsány v kapitolách výše. V této podkapitole jsou rozepsány přesné finanční částky, které podnik obdržel v jednotlivých letech.

Tabulka 20 – Dotační tituly v roce 2019

Finanční prostředky získané v roce 2019	
Platby na plochu – SAPS	6 271 467,43 Kč
Méně příznivé oblasti – LFA	4 117 307,48 Kč
Kontrola užítkovosti	105 045,6 Kč
Pojištění plodin a hospodářských zvířat	2 [*]
KTPM	1 878 955,24 Kč
Přechodné vnitrostátní podpory	844 850,43 Kč
Greening	3 554 101,43 Kč
Agroenvironmentální opatření	1 270 196,88 Kč
Jakost Q CZ	- [*]
Sucho	96 381 Kč
Welfare zvířat	- [*]
Zlepšení životních podmínek v chovu prasat	- [*]
Zlepšení životních podmínek dojnic	549 706 Kč

(zdroj: vlastní zpracování)

V roce 2019 byla podniku poskytnuta jednotná platba na plochu neboli SAPS v celkové výši 6 271 467,43 Kč. Nejdříve byla podniku poskytnuta záloha ve výši 4 390 027,20 Kč a zbývající část 1 881 440,23 Kč byla doplacena v průběhu prosince. Tato platba byla vyšší než 2 000 EUR, a proto byla krácena v důsledku finanční kázně.

Podnik získal platbu pro horské oblasti a jiné oblasti s přírodními nebo jinými zvláštními omezeními v celkové výši 4 117 307,48 Kč.

^{2*} finanční prostředky z těchto dotačních titulů jsou vypláceny v průběhu roku 2020, proto nejsou uvedeny částky

V rámci dotačního programu Udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat podnik získal dotaci v celkové výši 105 045,6 Kč. Dotace se vztahuje na 519 ks hospodářských zvířat, kde sazba dotace činí 202,40 Kč/ks.

Podniku byla poskytnuta platba na podporu na chov krávy chované v systému s tržní produkcí mléka v celkové výši 1 878 955,24 Kč Celková částka přímých plateb, na kterou žadatelé vznikl nárok pro rok 2019, byla vyšší než 2 000 EUR, a proto Fond v důsledku finanční kázně žadatelé snížil výši platby.

Přechodné vnitrostátní podpory pro rok 2019 činily celkem 844 850,43 Kč.

Přechodné vnitrostátní podpory jsou rozděleny do tří kategorií:

- žádost o poskytnutí platby na zemědělskou půdu o celkové výměře 1913,58 ha (248 497,50 Kč);
- žádost o poskytnutí platby na přežvýkavce na 888,20 VDJ (62 342,76 Kč);
- žádost o poskytnutí platby na brambory na výrobu škrobu pro množství škrobu 449,53t (534 010,17 Kč).

Greening neboli ozelenění je Platba pro zemědělce dodržující zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí. Podnik získal finanční podporu v celkové výši 3 554 101,43 Kč.

V rámci agroenvironmentálně-klimatických opatření, konkrétně podopatření ošetřování travních porostů, byla podniku poskytnuta dotace ve výši 1 270 196,88 Kč.

V roce 2018 podnik zažádal o platbu v rámci programu Zmírnění škod způsobených suchem na zemědělských plodinách pěstovaných převážně pro tržní účely a na produkci v okrasných a ovocných školkách. Dotace ve výši 96 381 Kč byla podniku připsána v roce 2019.

V roce 2019 podnik žádal o dotace na zlepšení životních podmínek dojníc. Podnik žádá z několika podprogramů – Zlepšení životních podmínek dojníc v zimním období napájením temperovanou vodou pomocí vyhřívaných napáječek:

- počet dojníc: 507,27 ks;
- sazba dotace na dojnici: 160 Kč/ks;
- výše dotace: 81 163 Kč.

Zlepšení životních podmínek dojnic prováděním plošné faremní diagnostiky původce mastitidy dojnic, jako prevence ohrožení zdraví zvířat:

- počet dojnic: 507,50 ks;
- sazba dotace na dojnici: 280 Kč;
- výše dotace: 142 100 Kč.

Zlepšení životních podmínek dojnic zvýšenou péčí o paznehty dle jejich individuálních potřeb, tedy provést úpravu paznehtů více než 1x ročně:

- počet dojnic: 510,28 ks;
- sazba dotace na dojnici: 108 Kč/ks;
- výše dotace: 55 110 Kč.

Zlepšení životních podmínek dojnic snížením jejich tepelného stresu ve stájovém prostředí v letním období:

- počet dojnic: 513,89 ks;
- sazba dotace na dojnici: 528 Kč/ks;
- výše dotace: 271 333 Kč.

Celková výše dotace ze všech čtyř zmíněných dotačních podprogramů činí 549 706 Kč.

Tabulka 21 - Dotační tituly v roce 2018

Finanční prostředky získané v roce 2018	
Platby na plochu – SAPS	6 547 125 Kč
Méně příznivé oblasti – LFA	1 745 359,28 Kč
Kontrola užitkovosti	102 616,80 Kč
Pojištění plodin a hospodářských zvířat	426 198,32 Kč
KTPM	1 285 963 Kč
Přechodné vnitrostátní podpory	1 032 275,02 Kč
Podpora produkce bílkovinných plodin	176 239,77 Kč
Greening	3 496 370,23 Kč
Agroenvironmentální opatření	1 343 177,59 Kč
Jakost Q CZ	56 840 Kč
Sucho	1 589 469 Kč
Welfare zvířat	1 211 216,40
Zlepšení životních podmínek v chovu prasat	433 390 Kč
Zlepšení životních podmínek dojnic	549 706 Kč
Brambory na výrobu škrobu	718 271,15 Kč

(zdroj: vlastní zpracování)

Nejvyšší finanční platbu, kterou podnik Bělčice získal z rozpočtu Evropské unie pro rok 2018 je Jednotná platba na plochu v celkové výši 6 547 125 Kč. Nejdříve došlo k proplacení zálohy a následně na konci roku k doplacení zbylé části.

Podniku byla poskytnuta platba pro horské oblasti a jiné oblasti s přírodními nebo jinými zvláštními omezeními v celkové výši 1 745 359,28 Kč. Přiznaná platba pro horské oblasti a jiné oblasti s přírodními nebo jinými zvláštními omezeními je spolufinancována Evropskou unií. Z rozpočtu Evropské unie je poskytnuto 75 % přiznaných finančních prostředků, z rozpočtu České republiky se poskytuje 25 % přiznaných finančních prostředků.

V celkové výši 102 616,80 Kč podnik získal dotaci v rámci dotačního programu Udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat.

Předmětem dotace je podpora chovatele, jehož vyjmenovaná hospodářská zvířata jsou zařazena do kontroly užitkovosti.

Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond poskytl podporu na úhradu nákladů spojených s pojištěním hospodářských zvířat ve výši 300 253 Kč a podporu na úhradu nákladů spojených s pojištěním ostatních plodin ve výši 125 945,32 Kč. Celková výše podpory činila 426 198,32 Kč.

Další platbu, kterou podnik získal, je platba na Podporu na chov krávy v systému chodu s tržní produkcí mléka v celkové výši 1 285 963 Kč.

Podnik získal dotaci v rámci Přechodných vnitrostátních podpor, které jsou vypláceny pouze z rozpočtu České republiky, v celkové výši 1 032 275,02 Kč

Podnik získal nárok na platbu na Podporu produkce bílkovinných plodin v celkové výši 176 239,77 Kč.

Pokud podnik dodržuje zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí, tzv. Greening, může požádat o dotaci. Podniku byla vyplacena dotace ve výši 3 496 370,23 Kč.

Podnik požádal o dotaci z Agroenvironmentálně-klimatického opatření na ošetřování travních porostů v celkové výši 1 343 177,59 Kč.

Podnik žádal o podporu na účast producentů a zpracovatelů mléka v režimu jakosti Q CZ, kde podniku byla proplacena dotace na částečnou úhradu nákladů spojených s dobrovolným zapojením do režimu jakosti Q CZ v celkové výši 56 840 Kč.

V roce 2018 sužovalo Českou republiku sucho, a proto byla podniku přiznána dotace na zmírnění škod způsobených suchem na krmných plodinách v rámci dotačního programu Zmírnění škod způsobených suchem na zemědělských plodinách ke krmným účelům. Předmětem dotace jsou škody na porostech pěstovaných plodin ke krmným účelům. Celková výše dotace činila 1 589 469 Kč.

Co se týče Welfare zvířat neboli lepší životní podmínky hospodářských zvířat, podnik získal dotaci v celkové výši 1 211 216,40 Kč. Dotace se týkala chovu prasnic, jejich lehacího prostoru a stájového prostředí.

Podnik získal dotaci na Zlepšení životních podmínek v chovu prasat v celkové výši 433 390 Kč. Zlepšení životních podmínek se konkrétně týká snižování tepelného stresu prasnic v letním období, péče o selata od narození do 7 dní věku a zajištění

přirozené nebo umělé osvětlení pro prasnice po dobu minimálně 14 hodin denně na porodně.

Podnik získal opět dotaci na Zlepšení životních podmínek, ale tentokrát se dotace týká chovu dojnic. Dotace se týkala zlepšování stájového prostředí, vedoucí ke snížení tepelného stresu v letním období, péče o paznehty dojnic a napájení temperovanou vodou pomocí vyhřívaných stříkaček v zimním období. Celková výše dotace činila 549 706 Kč.

V roce 2017 si podnik zažádal o platbu na proplacení brambor, které slouží pro výrobu škrobu jako potrava pro hospodářská zvířata v celkové výši 718 271,15 Kč. Platba byla připsána v roce 2018.

Tabulka 22 - Dotační tituly v roce 2017

Finanční prostředky získané v roce 2017	
Platby na plochu – SAPS	6 244 621,18 Kč
Méně příznivé oblasti – LFA	1 429 015,17 Kč
Kontrola užítkovosti	103 021,6 Kč
Pojištění plodin a hospodářských zvířat	412 365 Kč
KTPM	1 242 852 Kč
Přechodné vnitrostátní podpory	1 032 275,02 Kč
Podpora produkce bílkovinných plodin	170 254,39 Kč
Greening	3 496 370,23 Kč
Agroenvironmentální opatření	1 402 627,03 Kč
Jakost Q CZ	48 250 Kč
Sucho	1 377 822 Kč
Welfare zvířat	1 233 735,32 Kč
Zlepšení životních podmínek dojnic	509 016 Kč
Brambory na výrobu škrobu	834 526,94 Kč

(zdroj: vlastní zpracování)

Nejvyšší položku opět tvoří platba na plochu neboli SAPS. Nejdříve byla podniku vyplacena záloha ve výši 4 371 234,82 Kč a následně ke konci roku byl doplacen zbytek platby ve výši 1 873 386,36 Kč.

Podnik hospodaří na zemědělské půdě, která se nachází v méně příznivých oblastí a v horských oblastí. V rámci méně příznivých oblastí podnik získal dotaci ve výši 875 121,10 Kč a v rámci horských oblastí dotace činila 553 894,07 Kč.

Celkem 509 ks hospodářských zvířat bylo zařazeno do kontroly užítkovosti. Celková výše dotace činila 103 021 Kč a dotace se týkala udržování a zlepšování genetického potenciálu hospodářských zvířat.

Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond stanovil podporu v celkové výši 412 365 Kč – podpora na úhradu nákladů spojených s pojištěním plodin ve výši 152 636 Kč a podpora na úhradu nákladů spojených s pojištěním hospodářských zvířat ve výši 259 729 Kč.

Jednou z nejvyšších finančních položek je platba na Podporu chov krávy chované v systému chovu s tržní produkcí mléka v celkové výši 1 242 852 Kč. Celková částka přímých plateb, na které podniku vznikl nárok, byla větší než 2 000 EUR, a proto došlo ke krácení dotace v důsledku finanční kázně

Podniku byly poskytnuty přechodné vnitrostátní podpory ve výši 1 032 275,02 Kč. Podpora se týkala zemědělské půdy, přežvýkavců a brambor, které sloužili pro výrobu škrobu.

V celkové výši 170 254,39 0 Kč podnik získal dotaci na podporu na produkci bílkovinných plodin.

Podniku byla poskytnuta platba pro zemědělce dodržující zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí v celkové výši 3 496 370,23 Kč. Jelikož celková částka přímých plateb, kterou podnik získal, přesahovala 2 000 EUR, byla platba pokrácena v důsledku finanční kázně o 49 218,05 Kč.

Na podopatření Ošetřování travních porostů podnik získal dotaci ve výši 1 402 627,03 Kč. O dotaci podnik žádal z Agroenvironmentálně-klimatického opatření.

Z dotačního podprogramu Podpora na účast producentů a zpracovatelů mléka v režimu jakosti Q CZ podnik získal dotaci ve výši 48 250 Kč. Předmětem dotace je Podpora producentů a zpracovatelů mléka na částečnou úhradu nákladů spojených s dobrovolným zapojením do režimu jakosti Q CZ.

V rámci dotačního titulu Zmírnění škod způsobených suchem na zemědělských plodinách pěstovaných převážně pro tržní účely, byla podniku vyplacena dotace v celkové výši 1 377 822 Kč. Dotace se týkala poškozených porostů.

V tomto roce byla podniku poskytnuta dotace na opatření Dobré životní podmínky zvířat v celkové výši 1 233 735,32 Kč.

I v roce 2017 podnik získal dotaci na zlepšení životních podmínek dojnic, a to na snížení jejich tepelného stresu v letním období péče o paznehty dojnic a napájení dojnic v zimním období. Dotace se týkala 511 ks dojnic a její celková výše byla 509 016 Kč.

Podnik získal dotaci ve výši 834 526,94 Kč na pěstování brambor, které slouží jako potrava pro hospodářská zvířata.

Tabulka 23 - Dotační tituly v roce 2016

Finanční prostředky získané v roce 2016	
Platby na plochu – SAPS	6 590 250,35 Kč
Méně příznivé oblasti – LFA	1 659 436,28 Kč
Kontrola užítkovosti	103 426,4 Kč
Pojištění plodin a hospodářských zvířat	402 573 Kč
KTPM	1 220 586,58 Kč
Přechodné vnitrostátní podpory	875 785,36 Kč
Podpora produkce bílkovinných plodin	178 985,58 Kč
Greening	3 665 276,51 Kč
Agroenvironmentální opatření	1 382 719,73 Kč
Jakost Q CZ	52 340 Kč
Sucho	864 432 Kč
Zlepšení životních podmínek v chovu prasat	1 042 000 Kč
Zlepšení životních podmínek dojnic	499 854 Kč
Brambory na výrobu škrobu	921 857 Kč

(zdroj: vlastní zpracování)

Nejvyšší částku přiznaných dotací tvoří Jednotná platba na plochu, tzv. SAPS ve výši 6 590 250,35 Kč. Nejdříve došlo k proplacení částky 4 613 175,24 Kč a zbývající část Jednotné platba na plochu ve výši 1 977 075,11 byla doplacena v prosinci 2016.

V rámci méně příznivých oblastí a horských oblastí podnik obdržel dotaci ve výši 1 659 436,28 Kč.

Podnik každý rok zařazuje určitá hospodářská zvířata do kontroly užítkovosti, kdy daná zvířata jsou každý měsíc kontrolována. Celková výše dotace činí 103 426,4 Kč. Dotace se vztahuje na 511 ks hospodářských zvířat.

Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond uhradil část nákladů spojených s pojištěním hospodářských zvířat ve výši 236 548 Kč a s pojištěním plodin ve výši 166 025 Kč. Celková výše podpory je 402 573 Kč.

I v letošním roce podnik získal finanční podporu pro krávy chované v systému tržní produkci mléka v celkové výši 1 220 586,58 Kč.

Podniku byla přiznaná přechodná vnitrostátní podpora v celkové výši 875 785,36 Kč. Pro výpočet podpory byla použita sazba ve výši 1 621,80 Kč na 1 ks prasnice a 1 172,03 Kč na 1 ks dojnice (170 ks prasnic a 512 ks dojnic).

Podnik získal nárok na platbu na Podporu produkce bílkovinných plodin v celkové výši 178 985,58 Kč.

Greening neboli ozelenění je Platba pro zemědělce dodržující zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí. Podnik získal finanční podporu v celkové výši 3 665 276,51 Kč.

Z podopatření Agroenvironmentální opatření podnik žádá každý rok o finanční podporu na ošetřování trvale travních porostů. V roce 2016 dotace činila 1 382 719,73 Kč.

V rámci dotačního podprogramu Podpora na účast producentů a zpracovatelů mléka v režimu jakosti Q CZ byla podniku přiznána dotace ve výši 52 340 Kč. Předmětem dotace je podpora producentům a zpracovatelům mléka na částečnou úhradu nákladů spojených s dobrovolným zapojením do režimu jakosti Q CZ.

V roce 2016 podnik získal dotaci v rámci dotačního programu Zmírnění škod způsobených suchem na zemědělských plodinách a na produkci v okrasných a ovocných školkách v období květen až říjen 2015. Celková výše dotace činila 864 432 Kč.

V rámci dotačního programu Nákazový fond podnik získal podporu chovatelům prasat na částečnou úhradu nákladů na úkony provedené formou služeb spojené s prováděním opatření zaměřených proti šíření vyjmenovaných nákaz prasat s cílem zvýšení biologické bezpečnosti ve stájích určených pro příslušnou kategorii prasat:

- Selata (750 ks);
- Plemenné prasničky a kanečci ve věku do 8 měsíců (92 ks);
- Prasnice základního stáda (200 ks);

Celková výše dotace činí 1 042 000 Kč.

Podnik získal opět dotaci na Zlepšení životních podmínek, ale tentokrát se dotace týká chovu dojnic. Dotace se týkala zlepšování stájového prostředí, vedoucí ke snížení tepelného stresu v letním období, péče o paznehty dojnic a napájení temperovanou vodou pomocí vyhřívaných stříkaček v zimním období. Celková výše dotace činila 499 854 Kč.

Pěstování brambor se řadí mezi nejvíce pěstované plodiny podniku, protože slouží jako krmivo pro hospodářská zvířata. Celková výše dotace na brambory, které se používají výrobu škrobu, činí 921 85 Kč.

Tabulka 24 - Dotační tituly v roce 2015

Finanční prostředky získané v roce 2015	
Platby na plochu – SAPS	6 550 113,26 Kč
Méně příznivé oblasti – LFA	1 876 542,21 Kč
Kontrola užitečnosti	103 021,6 Kč
Pojištění plodin a hospodářských zvířat	415 819 Kč
KTPM	214 732,04 Kč
Přechodné vnitrostátní podpory	1 243 055,51 Kč
Podpora produkce bílkovinných plodin	214 732,04 Kč
Greening	3 665 276,51 Kč
Agroenvironmentální opatření	1 382 719,73 Kč
Zlepšení životních podmínek v chovu prasat	1 042 000 Kč
Brambory na výrobu škrobu	1 028 957,31 Kč

(zdroj: vlastní zpracování)

Jednotná platba na plochu tvoří i v tomto roce nejvyšší získanou finanční položku, a to v celkové výši 6 550 113,26 Kč. Zálaha je poskytnuta ve výši 4 585 079,30 Kč a v prosinci téhož roku došlo k proplacení zbylé částky 1 956 033,99 Kč.

Podnik v roce 2014 obhospodařoval 78,31 ha zemědělské půdy, která se nacházela v horských oblastech, a dále obhospodařoval 478,55 ha zemědělské půdy, která se nacházela v méně příznivých oblastech. Díky tomu měl nárok na získání dotace v celkové výši 1 876 542,21 Kč.

V rámci dotačního programu Udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat byla poskytnuta dotace ve výši 103 021,6 Kč. Zemědělský podnik získal dotaci na 509 ks hospodářských zvířat se sazbou 202,40 Kč.

Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond poskytl podporu na úhradu nákladů spojených s pojištěním hospodářských zvířat ve výši 238 967 Kč a podporu na úhradu nákladů spojených s pojištěním ostatních plodin ve výši 176 852 Kč. Celková výše podpory činila 415 819 Kč.

Podnik získal dotaci na krávy chované v systému s tržní produkcí mléka v celkové výši 214 732,04 Kč.

Přechodné vnitrostátní podpory pro rok 2015 činily 1 243 055,51 Kč. Podpora se poskytuje na:

- platba na zemědělskou půdu ve výši 367 584,70 Kč;
- platba na přežvýkavce ve výši 90 267,77 Kč;
- platba na brambory pro výrobu škrobu ve výši 785 203,04 Kč.

Poskytnuta platba na Podporu produkce bílkovinných plodin v celkové výši 214 732,04 Kč. Tato platba byla krácena v důsledku finanční kázně, protože celková částka přímých plateb přesahovala 2 000 EUR.

Podniku byla poskytnuta platba pro zemědělce dodržující zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí (Greening) v celkové výši 3 665 276,51 Kč.

V rámci agroenvironmentálně-klimatických opatření, konkrétně ošetřování travních porostů, podnik získal dotaci v celkové výši 1 382 719,73 Kč.

Podnik získal platbu ve výši 1 042 000 Kč, která se týkala chovu prasat. Platba byla poskytnuta z Nákazového fondu a týkala se zamezení šíření nákaz prasat.

Podnik získal dotaci ve výši 1 028 957,31 Kč na pěstování brambor, které slouží jako potrava pro hospodářská zvířata.

Tabulka 25 - Dotační tituly v roce 2014

Finanční prostředky získané v roce 2014	
Platby na plochu – SAPS	11 358 941,08 Kč
Méně příznivé oblasti – LFA	1 722 149,32 Kč
Kontrola užítkovosti	96 524,6 Kč
Pojištění plodin a hospodářských zvířat	384 852 Kč
KTPM	1 400 837, 34 Kč
Přechodné vnitrostátní podpory	62 381,78 Kč
Agroenvironmentální opatření	243 388,98 Kč
Zlepšení životních podmínek dojnic	720 447,52 Kč
Brambory na výrobu škrobu	673 073,41 Kč
Zlepšení životních podmínek v chovu prasat	891 014 Kč

(zdroj: vlastní zpracování)

Nejvyšší položku opět jako v předchozích letech tvoří jednotná platba na plochu, tzv. SAPS. Nejdříve došlo k vyplacení zálohy ve výši 5 754 042,37 Kč a na konci roku k doplacení ve výši 5 604 898,71 Kč. Celková výše platby byla tedy 11 358 941,08 Kč.

Podniku byla vyplacena dotace na podopatření horských oblastí a ostatních méně příznivých oblastí ve výši 1 722 149,32 Kč. Podnik obhospodařoval 77,83 ha horských oblastí a 479,24 ha méně příznivých oblastí. Platba je spolufinancována Evropskou unií, kdy z rozpočtu EU je poskytnuto 80 % finančních prostředků a z rozpočtu ČR je poskytnuto 20 % finančních prostředků.

V rámci kontroly užítkovosti, kdy jsou pravidelně každý měsíc kontrolovány určitá hospodářská zvířata, byla podniku vyplacena dotace ve výši 96 524,6 Kč.

Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond poskytl v rámci smlouvy o poskytnutí finanční podpory pojištění ve výši 384 852 Kč. Z toho 183 367 Kč bylo směřované na pojistné hospodářských zvířat a 201 485 Kč bylo směřované na pojistné plodin.

I v roce 2014 byla podniku poskytnuta platba na zvláštní podporu na krávy chované v systému s tržní produkcí mléka v celkové výši 1 400 837, 34 Kč.

Podniku byla vyplacena přechodná vnitrostátní podpora v celkové výši 62 381,78 Kč. Pod přechodnou vnitrostátní platbou se ukrývá platba na přežvýkavce ve výši 4 513,17 Kč, platba na zemědělskou půdu ve výši 18 709,20 Kč a platba na vypěstování brambor, které jsou určeny k výrobě škrobu ve výši 39 141,41 Kč. O tuto formu podpory podnik zažádal již v roce 2013, ale k proplacení došlo až v roce 2014.

Poskytnuta dotace v rámci agroenvironmentálně-klimatických opatření v celkové výši 243 388,98 Kč. Z rozpočtu EU se financovala částka 182 54,70 Kč a z rozpočtu České republiky částka 60 847,28 Kč.

Podniku byla poskytnuta dotace ve výši 673 073,41 Kč, která se týkala pěstování brambor, které slouží jako krmivo pro hospodářská zvířata.

V rámci dotačního programu Nákazový fond podnik získal dotaci ve výši 891 014 Kč. Dotace byla směřována na podporu vybraných opatření zaměřených proti šíření nálezů prasat zvýšením biologické bezpečnosti související s plněním ‚Ozdravovacího Programu od vyjmenovaných nálezů prasat‘.

9 Zhodnocení podniků CEF Cerhonice a ZP Bělčice z hlediska čerpání dotací

Podnik CEF Cerhonice hospodaří výhradně na své zemědělské půdě. Od roku 2015 se výše obhospodařované zemědělské půdy zvyšuje, a to z toho důvodu, že podniku se po mnoha letech podařilo postupně odkoupit okolní zemědělskou půdu od jiných soukromých vlastníků. Když se CEF v roce 1992 odtrhl od JZD Mirovice a začal samostatně hospodařit, nevladnil ani jeden hektar vlastní půdy. V roce 2018 již vlastnil 779 ha zemědělské půdy, jak se lze dočíst v grafu číslo dvě.

Graf 2 - Obhospodařovaná zemědělská půda (v ha) - Cerhonice

(zdroj: vlastní zpracování)

Zemědělský podnik v Bělčicích oproti tomu hospodaří jak na vlastní půdě, které má něco okolo 500 ha tak i na půdě, kterou si pronajímá od soukromých vlastníků, kterým pak následně musí platit za její pronájem. Půda od soukromých vlastníků zaujímá něco okolo 1 400 ha, ale toto číslo se každým rokem mění, protože ne každý vlastník zemědělské půdy pronajímá půdu každý rok. Podnik se snaží postupně okolní půdu od soukromníků zkupovat, ale tento proces je velice složitý a nákladný. V grafu číslo tři se lze dočíst, kolik zemědělské půdy podnik obhospodařuje v jednotlivých letech.

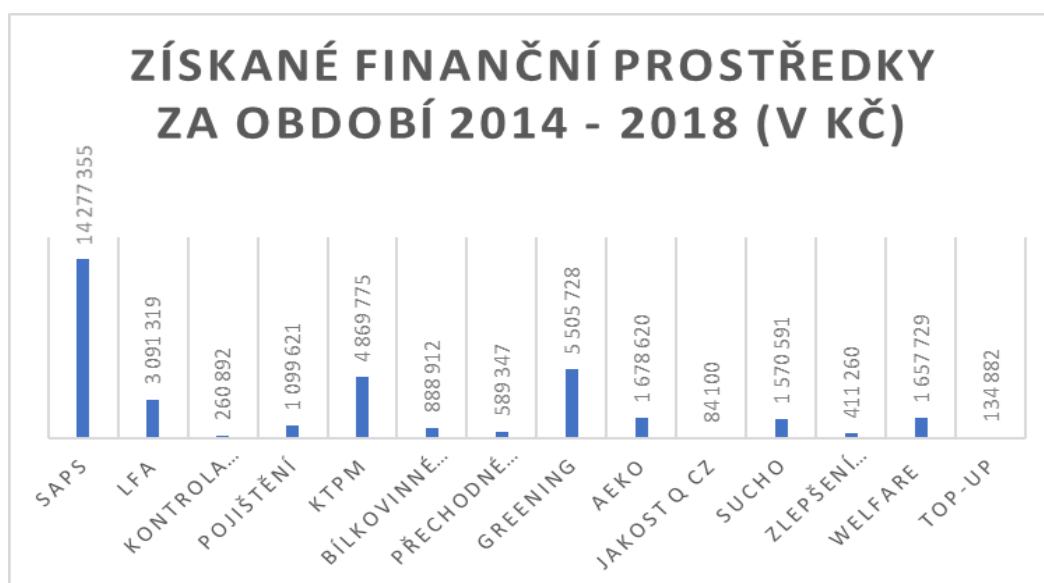
Graf 3 - Obhospodařovaná zemědělská půda (v ha) - Bělčice

(zdroj: vlastní zpracování)

S obhospodařovanou zemědělskou půdou souvisí i množství získaných finančních prostředků jak z rozpočtu Evropské unie, tak z rozpočtu České republiky. CEF Cerhonice žádá v programovém období 2014–2020 o dotace z několika různých dotačních titulů. Nejvýznamnějším dotačním titulem je pro podnik Jednotná platba na plochu neboli SAPS, o kterou podnik žádá každý rok a vztahuje se na množství obhospodařované půdy. V rámci Jednotné platby na plochu získal podnik nejvíce finančních prostředků, a to celkem 14 277 355 Kč za období 2014 až 2018. Oproti tomu nejnižší finanční částku za období 2014 až 2018 podnik získal v rámci programu Podpora na účasti producentů a zpracovatelů mléka v režimu jakosti Q CZ, a to v částce 84 100 Kč. V grafu číslo čtyři jsou zobrazeny všechny dotační tituly, ze kterých podnik CEF čerpá finanční prostředky za období 2014 až 2018 a u každé položky je částka, kterou CEF získal za dané období.

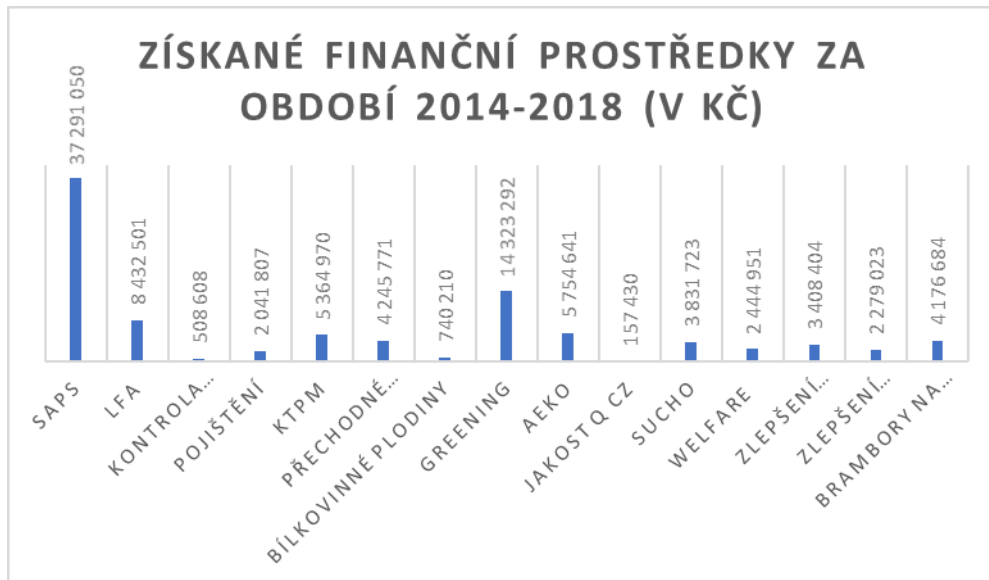
Graf 4 - Získané finanční prostředky za období 2014-2018 (v Kč) - Cerhonice

(zdroj: vlastní zpracování)

V programovém období 2014-2020 podnik Bělčice žádá o finanční prostředky z několika dodatčních titulů, které se týkají živočišné a rostlinné výroby. Dá se říci, že za období 2014 až 2018 se žádosti o platby z dotačních titulů výrazně nelišily a jsou tedy většinou stejné. Liší se pouze rok 2014, kdy podnik žádá z méně titulů než je tomu v následujících letech. Nejvýznamnější finanční položkou je Jednotná platba na plochu neboli SAPS, kde podnik získal 37 291 050 Kč za období 2014 až 2018. Oproti tomu na druhém konci stojí dotační podprogram Podpora na účast producentů a zpracovatelů mléka v režimu jakosti Q CZ, kde podnik získal 157 430 Kč. Předmětem tohoto typu dotace je podpora producentům a zpracovatelům mléka na částečnou úhradu nákladů spojených s dobrovolným zapojením do režimu jakosti Q CZ. V grafu číslo pět jsou rozepsány všechny finanční prostředky, které podnik získal za období 2014 až 2018.

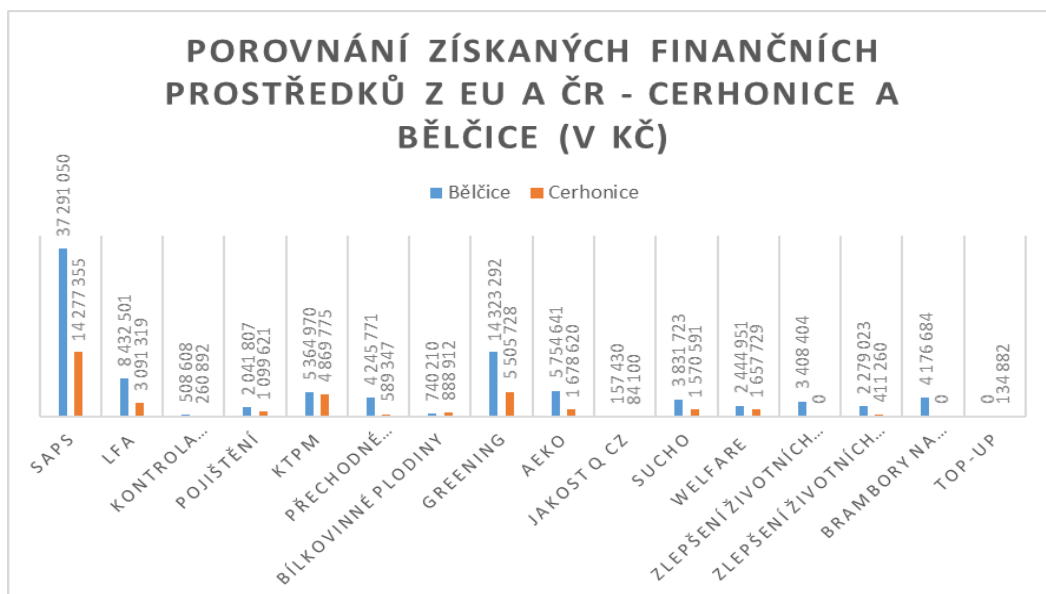
Graf 5 - Získané finanční prostředky za období 2014-2018 (v Kč) - Bělčice

(zdroj: vlastní zpracování)

Následující graf zobrazuje porovnání finančních prostředků, které oba dva podniky získali jak z rozpočtu Evropské unie, tak z rozpočtu České republiky. Z grafu je patrné, že největší zastoupení o obou podniků má Jednotná platba na plochu, která se váže k množství obhospodařované půdy. Oproti tomu nejmenší zastoupení mají finanční prostředky získané z dotačních titulů typu Jakost Q CZ a Kontrola užítkovosti.

Graf 6 - Porovnání získaných finančních prostředků z EU a ČR (v Kč)

(zdroj: vlastní zpracování)

Oba dva podniky se zaměřují jak na živočišnou tak i na rostlinnou výrobu. Cílem této diplomové práce je určit, zda se jednotlivé podniky zaměřují více na rostlinnou či na živočišnou výrobu. V grafu číslo sedm se lze dočíst procentuální zastoupení jednotlivých dotačních titulů ze kterých podnik CEF Cerhonice čerpal v tomto programovém období.

Graf 7 - Získané finanční prostředky do rostlinné a živočišné výroby – Cerhonice

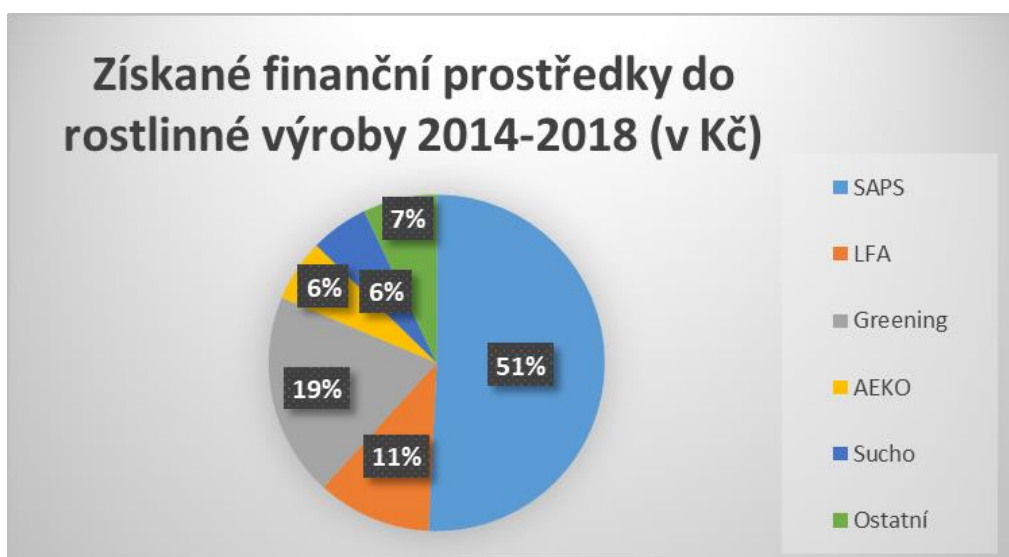
(zdroj: vlastní zpracování)

Z předchozího grafu je patrné, že největší zastoupení má Jednotná platba na plochu, tzv. SAPS. Tento typ platby se týká obhospodařované zemědělské půdy, tudíž se platba řadí do rostlinné výroby. Za Jednotnou platbou na plochu se s velkým odstupem drží platba pro zemědělce dodržující zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí, tzv. Greening. Na třetím místě se drží platba na zvláštní podporu na krávy chované v systému s tržní produkcí mléka a za ní následuje platba pro oblasti s přírodními nebo jinými zvláštními omezeními, která je spolufinancována Evropskou unií a Českou republikou. Už s daleko menšími zastoupeními je Welfare zvířat, Agroenvironmentálně-klimatická opatření a dotace na sucho, které podnik nezískává každý rok. Dotace na sucho je vyplácena z rozpočtu České republiky. Naopak úplně nejmenší zastoupení na získaných finančních prostředcích mají Přejížděné vnitrostátní podpory, které mají za cíl dorovnat přímé platby. Když Česká republika vstoupila do EU, zemědělské podniky získávaly docela slušné částky v rámci Přejížděných vnitrostátních podpor, oproti tomu v dnešní době podniky získávají daleko menší

částky. Dále následuje produkce bílkovinných plodin, pojištění plodin a hospodářských zvířat a zlepšení životních podmínek dojnic.

V grafech osm a devět se lze dočíst jak by to vypadalo, kdyby se podnik CEF zabýval výhradně rostlinnou a nebo živočišnou výrobou. Pokud by se podnik zabýval výhradně rostlinnou výrobou, bude největší položky opět tvořit Jenotná platba na plochu, tzv. SAPS a s docela velkým odstupem Greening – platba pro zemědělce dodržující zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí. Oproti tomu na druhé straně jsou získané platby z titulů Podpora produkce bílkovinných plodin a z Přechodných vnitrostátních podpor.

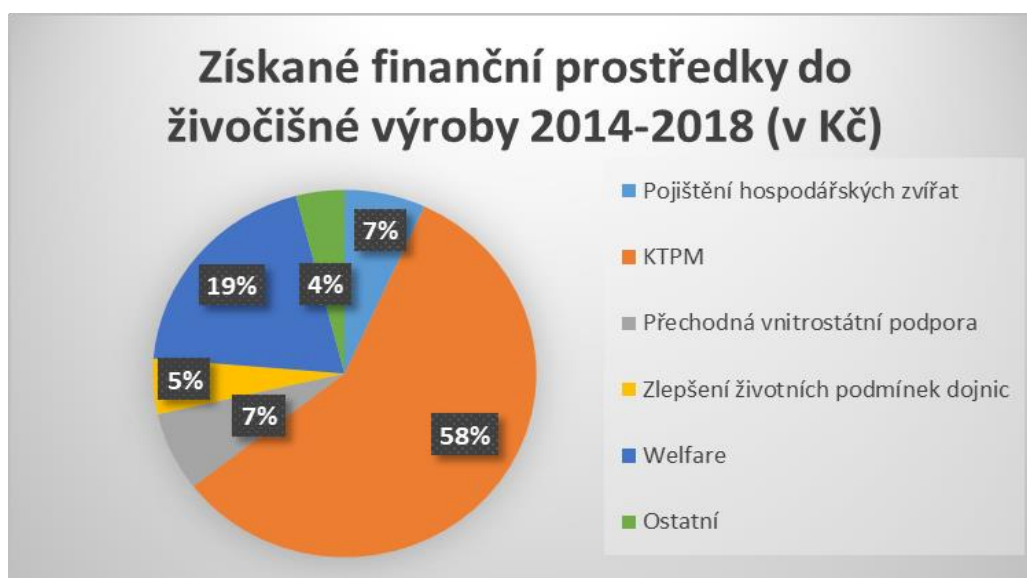
Graf 8 - Získané finanční prostředky do rostlinné výroby – Cerhonice

(zdroj: vlastní zpracování)

Pokud by podnik CEF směřoval pouze do živočišné výroby, která je daleko nákladnější, největším zastoupením získaných finančních prostředků z rozpočtu EU jsou platba na zvláštní podporu na krávy chované v systému s tržní produkcí mléka a Welfare hospodářských zvířat. Oproti tomu nejmenší finanční prostředky by podnik získal z dotačního programu Udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat, kdy podnik zařadí vyjmenovaná hospodářská zvířata do kontroly užitkovosti, které jsou pak pravidelně každý měsíc kontrolována, a druhým dotačním titulem je zlepšení životních podmínek dojnic.

Graf 9 - Získané finanční prostředky do živočišné výroby – Cerhonice

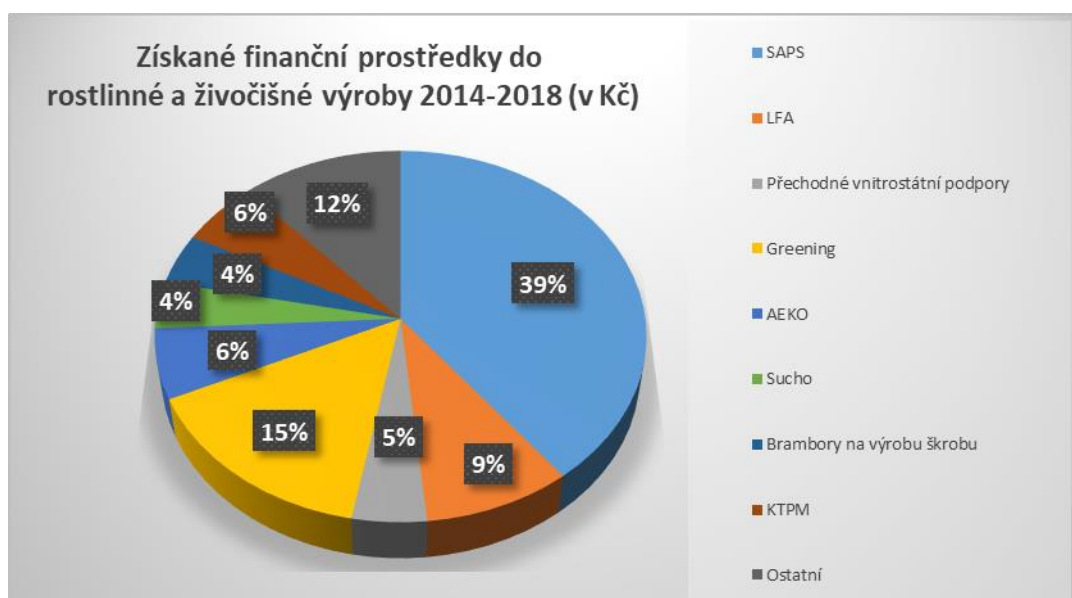

(zdroj: vlastní zpracování)

V grafu číslo deset se lze dočíst jaké procentuální zastoupení mají jednotlivé dotační tituly, ze kterých podnik v Bělčicích čerpá v období 2014 až 2018. Z grafu je patrné, že největší zastoupení má Jednotná platba na plochu, která se řadí do přímých plateb a je vázána na množství obhospodařované půdy. Již s velkým odstupem se umístily Welfare – dobré životní podmínky hospodářských zvířat a platba pro oblasti s přírodními nebo jinými zvláštními omezeními (LFA). S šesti procenty následují dva dotační tituly, a to zvláštní podpora na krávy chované v systému s tržní produkcí mléka a Agroenvironmentální opatření, které se konkrétně týkají ošetřování travních porostů. Přechnodné vnitrostátní podpory zaujímají pět procent a o jedno procento níže je podpora brambor, které slouží k výrobě škrobu a dotace na sucho, které podnik nezískává každý rok a tato forma podpory se vyplácí ze zdrojů České republiky.

Oproti tomu s úplně nejmenším procentuálním zastoupením se potýká Zlepšení životních podmínek v chovu prasat, podpora na produkci bílkovinných plodin, pojištění plodin a hospodářských zvířat, zlepšení životních podmínek dojníc, Welfare zvířat a podpora producentům a zpracovatelům mléka na částečnou úhradu nákladů spojených s dobrovolným zapojením do režimu jakosti Q CZ.

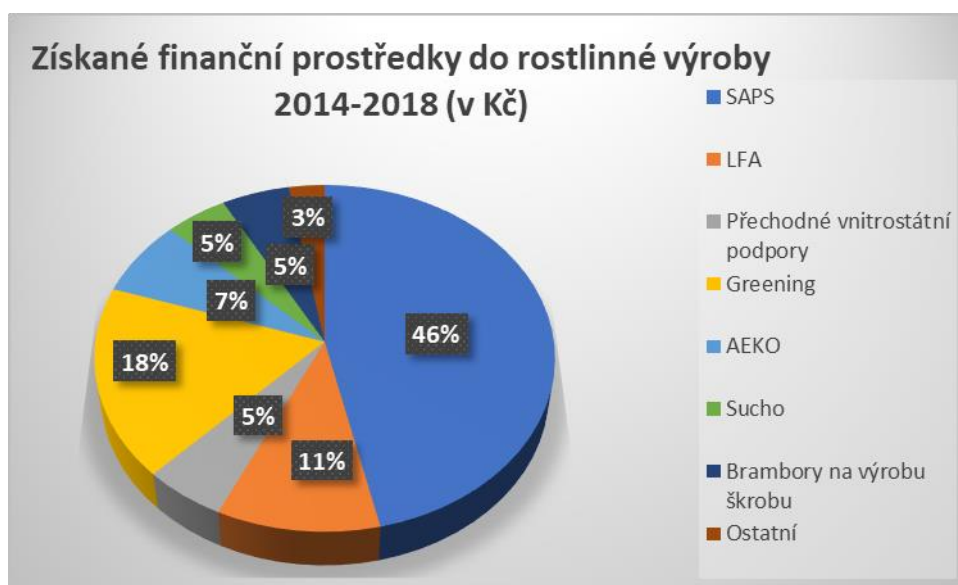
Graf 10 - Získané finanční prostředky do rostlinné a živočišné výroby – Bělčice

(zdroj: vlastní zpracování)

Pokud by se podnik Bělčice zabýval pouze rostlinnou výrobou tak by největší zastoupení měla Jednotná platba na plochu, tzv. SAPS. Až s velkým odstupem by následoval Greening, který by měl zemědělského producenta motivovat k hospodaření, které bude šetrnější k životnímu prostředí a platba pro horské oblasti a jiné oblasti s přírodními nebo jinými zvláštními omezeními, tzv. LFA. Mnoho zemědělských podniků hospodaří na zemědělské půdě, která se nachází v méně příznivých oblastech, a proto dosahují nižší produkce, než kdyby hospodařili v příznivých oblastech. Tyto platby mají za cíl kompenzovat ušlý zisk zemědělcům. Následovaly by Agroenvironmentální opatření, kde podnik čerpá finanční prostředky z podopatření ošetřování travních porostů, podpora produkce bílkovinných plodin, která je vázána na množství obhospodařované půdy, dotace na sucho, které podnik nezískává pravidelně a dotaci na pěstování brambor, které slouží k výrobě škrobu. Oproti tomu úplně nejmenší zastoupení by měly Přechodné vnitrostátní podpory a pojištění plodin, které pokrývá pouze část nákladů. V grafu číslo jedenáct je znázorněno, jak by to procentuálně vypadalo, kdyby se podnik zabýval výhradně rostlinnou výrobou.

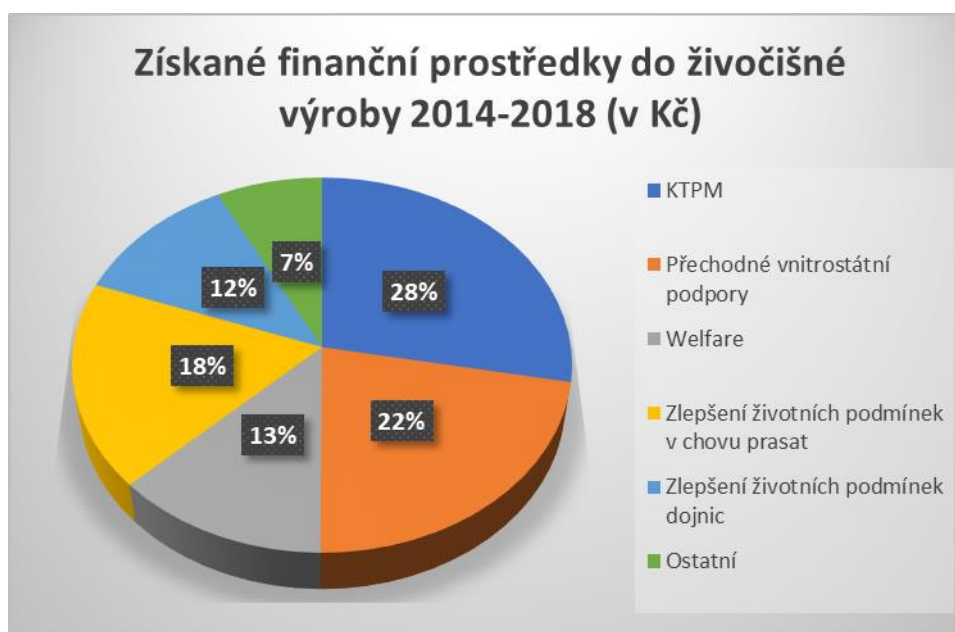
Graf 11 - Získané finanční prostředky do rostlinné výroby – Bělčice

(zdroj: vlastní zpracování)

Pokud by se podnik Bělčice zabýval výhradně živočišnou výrobou, procentuální zastoupení finančních prostředků získaných z rozpočtu EU by bylo nejvyšší u podpory na chov krav v systému chodu s tržní produkcí mléka a v těsném závěsu by se vyplácely přechodné vnitrostátní podpory. Oproti tomu nejmenší zastoupení by měli dotační tituly Podpora na účast producentů a zpracovatelů mléka v režimu jakosti Q CZ a Udržování, pojištění hospodářských zvířat a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat, kdy podnik vybraná zvířata řadí do kontroly užitekosti a ty jsou pravidelně každý měsíc kontrolována. V grafu číslo dvanáct je zobrazeno procentuální zastoupení jednotlivých dotačních titulů.

Graf 12 - Získané finanční prostředky do živočišné výroby – Bělčice

(zdroj: vlastní zpracování)

Z předchozích grafů je patrné, že jak podnik CEF Cerhonice tak i zemědělský podnik Bělčice, čerpají více dotačních titulů, které se zaměřují na rostlinnou výrobu. První zmíněný podnik obhospodařuje k roku 2018 něco okolo 800 ha zemědělské půdy a zemědělský podnik Bělčice obhospodařuje něco okolo 1 900 ha zemědělské půdy. Rozdílem je, že CEF Cerhonice hospodaří výhradně na své zemědělské půdě, oproti tomu druhý podnik vlastní pouze něco okolo 500 ha zemědělské půdy a zbylou část si pronajímá od soukromých vlastníků. Vlastnictví půdy nemá ale vliv na množství získaných finančních prostředků z rozpočtu EU ani z rozpočtu ČR. Jedinou nevýhodou je, že podnik Bělčice musí platit na pronájem půdy vlastníkům, takže podniku vznikají další náklady. Nejvýznamnější položkou v rostlinné výrobě u obou podniků je Jednotná platba na plochu, zkráceně SAPS, která se vztahuje k množství obhospodařované půdy. Tato platba, u obou podniků, zaujímá něco kolem 40% získaných plateb z rozpočtu EU. CEF Cerhonice za období 2014 až 2018 získal v rámci Jednotné platby na plochu 14 277 355 Kč a podnik Bělčice získal 37 291 050 Kč. Až s velkým odstupem se u obou podniků na druhém místě umístil Greening, neboli ozelenění. Oproti tomu na samém konci se umístily platby na produkci bílkovinných plodin, částečná úhrada nákladů na pojištění plodin, agroenvironmentální opatření – konkrétně podopatření ošetřování travních porostů, kontrola užitkovosti a dotace na sucho. U obou podniků se dotační tituly, ze kterých získaly nejmenší finanční podpory, výrazně neliší.

Oba dva podniky se také zaměřují na živočišnou výrobu, ale už v menším měřítku než tomu je u rostlinné. Je to z toho důvodu, že živočišná výroba je daleko více náročnější než rostlinná a je nutné, aby se o daná hospodářská zvířata někdo každý den staral. To znamená, že se podnikům zvyšují mzdové náklady, na které kolikrát menší podniky už nemají finance. Také technologie v živočišné výrobě je daleko nákladnější než v rostlinné. Hospodářská zvířata musí být někde ustájena, jsou kladeny vysoké nároky na ochlazování zvířat v létě, a naopak v zimě musí být zvířata zase v teple. Dále musí mít každý podnik kapacity na to, aby pro ně mohl skladovat celoročně potravu. Celkově existuje i méně dotačních titulů, ze kterých podniky mohou žádat o finanční prostředky. Podnik Bělčice se zabývá chovem krav a chovem prasat, oproti tomu CEF Cerhonice má jen chov krav. Dříve měli Cerhonice také chov prasat, ale jejich chov je daleko náročnější než chov krav a také existuje menší množství dotačních titulů ze kterých podniky mohou čerpat, a proto se menším podnikům chov prasat v dnešní době už nevyplácí. V některých zemědělských podnicích tento chov přebývá už jen z nostalgie. Oproti tomu na chov krav existuje větší množství dotačních titulů, ze kterých oba dva podniky čerpají.

10 Závěr

Druhá světová válka značně zpustošila Evropu a vlivem nedostatku základních potravin přišel první impuls k vyřešení tohoto problému. V roce 1957 byla podepsána Římská smlouva mezi Německem, Francií, Itálií a zeměmi Beneluxu. Římská smlouva obsahovala první náznaky toho, jak by Společná zemědělská politika měla vypadat – jenže podle Neumanna (2000) je vytvoření společného trhu pro zemědělské výrobky daleko složitější než vytvoření společného trhu pro výrobky průmyslové.

Od podpisu Římských smluv Společná zemědělská politika prošla mnohými reformami, které byly více či méně úspěšné, jak uvádí Lukáš (2000), ale dovedli SZP do dnešní podoby. Společná zemědělská politika by měla dávat jakýsi směr, kterým by se mělo zemědělství v celé Evropské unii ubírat. Jejím cílem je podporovat zemědělství v každém státě, protože každý stát má jiné podmínky pro hospodaření. Jiné podmínky k hospodaření mají státy na severu Evropy, jiné zase na jihu Evropy. V rámci Agendy 2000 se do popředí začala dostávat i podpora samotného venkova a životního prostředí. Také došlo k podpoře samotných zemědělců.

Podle Vošty (2010) a Baška (2010) je největším problémem už od vzniku SZP její financování. Společná zemědělská politika je nejnáročnější ze všech společných politik vůbec. V roce 1988 došlo málem k finančnímu kolapsu Společenství z důvodu velmi vysokých nákladů na zemědělství. Při jejím vzniku byla tato politika financována z Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu. Postupem času, kdy se politika reformovala, vznikly dva nové fondy – Evropský zemědělský záruční fond a Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova.

Cílem diplomové práce je komparace dvou vybraných zemědělských podniků, CEF Cerhonice a ZP Bělčice, z pohledu účelnosti čerpání dotací ze Společné zemědělské politiky. Tohoto cíle bylo dosaženo tak, že u každého podniku byly vypsány jednotlivé dotační tituly a finanční částky, které podnik čerpá v programovém období 2014–2020. Jelikož programové období není ještě zcela ukončené, diplomová práce se zabývá obdobím 2014 až 2019. Získané finanční prostředky z fondů Evropské unie a z rozpočtu České republiky za rok 2020 nejsou zcela kompletní, proto jsem je nezanášela do příslušných grafů.

Jak podnik CEF Cerhonice, tak i podnik ZP Bělčice čerpají finanční prostředky do rostlinné i do živočišné výroby. Co se týče rostlinné výroby, dotační tituly jsou

vesměs u obou podniků stejné. Liší se jen výše přiznaných plateb. U živočišné výroby ale nastává nepatrná změna. Podnik CEF Cerhonice se zabývá pouze chovem dojnic, oproti tomu druhý podnik se kromě chovu dojnic zabývá také chovem prasat. V dnešní době zemědělské podniky od chovu prasat upouštějí z důvodu velké náročnosti, jak uvádí i Toman (2016) – podnikům se zvyšují mzdové náklady, živočišná výroba je daleko nákladnější na technologie než rostlinná výroba a v neposlední řadě musí každý podnik mít možnost skladovat krmivo pro daná hospodářská zvířata.

V diplomové práci byly stanoveny dvě hypotézy – Podnik CEF Cerhonice a zemědělský podnik Bělčice čerpají více finančních prostředků do rostlinné výroby. Hypotéza byla potvrzena z důvodu velké náročnosti chování dojnic, prasat, skotu a ostatních hospodářských zvířat.

Druhá hypotéza – Po vstupu do Evropské unie narůstala u obou zemědělských podniků obhospodařovaná půda, byla také potvrzena, a to z toho důvodu, že podnik CEF Cerhonice se snaží postupně vykupovat okolní zemědělskou půdu a druhý podnik, ZP Bělčice, hospodaří převážně na pronajaté zemědělské půdě a ta se každým rokem zvyšuje.

I Summary and keywords

The Common Agricultural Policy (CAP) is one of the EU's oldest policies and due to its high cost it is also one of the most expensive and the most discussed policies. Since its establishment it has been reformed many times, both more and less successfully. It used to address the agriculture only, but under the Agenda 2000 the rural and environmental support have become more prominent. After its EU accession, the Czech Republic was able to start receiving Union funding thanks to the CAP. The Czech Republic had to establish a paying agency, which redistributes both the European and the Czech financial resources – Státní zemědělský intervenční fond (*National Agricultural Intervention Fund; SZIF*) was established, distributing the financial resources to the Czech agricultural holdings.

There are many agricultural holdings in the Czech Republic, classified mostly by the number of employees. There are holdings with not more than ten employees and there are holdings with hundreds of employees. The holdings should ensure the agricultural independence, both in the plant and the animal productions. Unfortunately, this goal is hard to achieve nowadays. Each agricultural holding may request the subsidies or aids, which should e. g. help them to cover part of the costs or to repay the investment. The holdings may apply for the investment subsidies for various repairs, but this kind of the subsidy is only co-financed by the EU, in the range between 25 % and 50 %. On the other hand, they may also apply for the non-investment subsidies, which are presented much more broadly than the investment subsidies. There is a large number of grant headings for the holding to apply for. There are the grant headings of the plant and animal production and there are headings linked to the amount of the farmed land. The most significant fund from the EU concerning the amount of the farmed land is the Single Area Payment Scheme (SAPS). Every agricultural holding engaged in plant production applies for the SAPS.

There are also subsidies for the holdings engaged in animal production. This kind of financial aid is directed to the cow, pig and cattle production. The least number of the grant headings is distributed to the pig production – therefore it is significantly decreasing in the Czech Republic. Large holdings usually do not have trouble financing the pig production, on the other hand small holdings breed only small amounts of pigs or do not breed the pigs at all.

II Seznam literatury

- Fojtíková, L., & Lebieczik, M. (2008). *Společné politiky EU: Historie a současnost se zaměřením na Českou republiku*. Praha: C.H. Beck.
- Neumann, P. (2004). *Společná zemědělská politika EU: Vznik, vývoj a reformy, mezinárodní komparace*. Praha: Oeconomica.
- Skogstad, G. D. (2012). *The common agricultural policy: Policy dynamics in a changing context*. London: Routledge.
- Garzon, I. (2007). *Reforming the common agricultural policy history of a paradigm change*. Basingstoke, Hampshire: Palgrave Macmillan.
- Lukáš, Z., & Neumann, P. (2000). *Společná zemědělská politika EU ; Regionální a strukturální politika EU*. Praha: Vysoká škola ekonomická, Fakulta mezinárodních vztahů.
- Steiner, J., & Krol, J. (1998). *Kapitoly z hospodářských a sociálních dějin Československa: 1918-1989*. Karviná: Slezská Univ., Obchodně Podnikatelská Fak.
- Dvorský, J., & Urban, J. (2014). *Základy ekologického zemědělství: Podle nařízení Rady (ES) č. 834/2007 a nařízení Komise (ES) č. 889/2008 s příklady*. Brno: ÚKZÚZ.
- Urban, J., & Šarapatka, B. (2003). *Ekologické zemědělství: Učebnice pro školy i praxi*. Praha: MŽP.
- Ackrill, R. (2000). *The Common Agricultural Policy*. Sheffield: Sheffield Academic Press.
- *Evropská unie regionům*. (2002). Praha: Delegace Evropské komise v České republice.
- Vošta, M. (2010). *Společná zemědělská politika EU a její aplikace v České republice*

Internetové zdroje

- ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI - dspace5.zcu.cz. (2013). Retrieved from https://dspace5.zcu.cz/bitstream/11025/7196/1/Ucetni_a_danova_specifika_zemedelskeho_podniku.pdf

- Strategie resortu Ministerstva zemědělství České republiky s výhledem do roku 2030. (2016). Retrieved from <http://eagri.cz/public/web/mze/ministerstvo-zemedelstvi/koncepce-a-strategie/strategie-resortu-ministerstva-1.html>
- Společná zemědělská politika po reformě z roku 1992. (2009). Retrieved from <https://www.businessinfo.cz/cs/clanky/zemedelska-politika-reforma-z-roku-1992-5145.html>
- Současnost a budoucnost českého zemědělství v EU. (2013). Retrieved from http://eagri.cz/public/web/file/273457/Soucasnost_a_budoucnost_ceskeho_zemedelstvi_v_EU.pdf
- Ministerstvo zemědělství. (2016). Retrieved from <http://eagri.cz/public/web/mze/zemedelstvi/zemedelstvi.html>
- Ministerstvo zemědělství. (2018). Retrieved from <http://eagri.cz/public/web/mze/farmar/portal-farmare-pro-nove-uzivatele/co-nabizi-portal-farmare-zemedelcum.html>
- Ministerstvo zemědělství. Retrieved from <http://eagri.cz/public/web/ukzuz/portal/krmiva/cross-compliance/>
- Ministerstvo zemědělství. (2015). Retrieved from <http://eagri.cz/public/web/mze/ministerstvo-zemedelstvi/zahranicni-vztahy/cr-a-evropska-unie/spolecna-zemedelska-politika/vznik-vyvoj-a-reformy-spolecne/>
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (2015). Retrieved from https://geography.upol.cz/soubory/lide/fnukal/EURO/mintalova/Elektronicka_uc_ebnice_EU_a_euroregiony_II.pdf
- HOSPODAŘENÍ V KRAJINĚ A ... - agronavigator.cz. Retrieved from http://www.agronavigator.cz/ekozem/attachments/Sarapatka_SetrneHosp-int.pdf
- Anonymous. (2019). Overview - Instrument for Pre-accession Assistance. (2013). Retrieved from https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/instruments/overview_en
- Státní zemědělský intervenční fond. (2013). Retrieved from <https://www.szif.cz/cs/prv2014-opatreni>

- Státní zemědělský intervenční fond. Retrieved from https://www.szif.cz/cs/prv2014-prog_dokumenty#
- EVALUATION OF THE CAP GREENING MEASURES. Retrieved from https://ec.europa.eu/agriculture/sites/agriculture/files/leaflet_en.pdf
- Rozšíření a předvstupní pomoc. Retrieved from <https://www.euroskop.cz/168/sekce/predvstupni-pomoc/>
- Ministerstvo zemědělství. (2013). Retrieved from <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2014/opatreni/m11-ekologicke-zemedelstvi-ez/>
- Ministerstvo zemědělství. (2016). Retrieved from http://eagri.cz/public/web/file/588982/rocenka_Ekologickeho_zemedelstvi_2016.pdf
- Agronavigátor. (n.d.). Retrieved from <http://www.agronavigator.cz/ekozem/attachments/PrumZemedelstvi%5B1%5D.pdf>

III Seznam grafů a tabulek

Grafy

Graf 1 - Počet ekofarek v jednotlivých krajích v roce 2016	27
Graf 2 - Obhospodařovaná zemědělská půda (v ha) - Cerhonice	65
Graf 3 - Obhospodařovaná zemědělská půda (v ha) - Bělčice	66
Graf 4 - Získané finanční prostředky za období 2014-2018 (v Kč) - Cerhonice	67
Graf 5 - Získané finanční prostředky za období 2014-2018 (v Kč) - Bělčice	68
Graf 6 - Porovnání získaných finančních prostředků z EU a ČR (v Kč)	68
Graf 7 - Získané finanční prostředky do rostlinné a živočišné výroby – Cerhonice	69
Graf 8 - Získané finanční prostředky do rostlinné výroby – Cerhonice	70
Graf 9 - Získané finanční prostředky do živočišné výroby – Cerhonice	71
Graf 10 - Získané finanční prostředky do rostlinné a živočišné výroby – Bělčice	72
Graf 11 - Získané finanční prostředky do rostlinné výroby – Bělčice	73
Graf 12 - Získané finanční prostředky do živočišné výroby – Bělčice	74

Tabulky

Tabulka 1 - Výdaje na SZP a jejich podíl na rozpočtu EU v letech 2000-2006	8
Tabulka 2 - Sazba na ha zemědělské půdy pro ČR v programovém období 2007-2013	9
Tabulka 3 - Finanční perspektiva 2000-2006 (v mil. €) – Agenda 2000	11
Tabulka 4 – Finanční perspektiva 2007-2013 (v mil. €)	12
Tabulka 5 - Finanční pomoc pro kandidátské země od roku 2000 (v mil. EUR)	18
Tabulka 6 - Počet JZD v Československu	21
Tabulka 7 - Mzda v jednotlivých národních odvětví	21
Tabulka 8 - Klady a zápory českého zemědělství po vstupu ČR do EU	23
Tabulka 9 - Vývoj výměry zemědělské půdy a počtu farek v ekologickém zemědělství (2000-2016)	25
Tabulka 10 - Sazby dotací v ekologickém zemědělství platné od roku 2015	26
Tabulka 11 – Důsledky konvenčního zemědělství	28
Tabulka 12 – obhospodařovaná zemědělská půda CEF	31
Tabulka 13 - Dotační tituly v roce 2019	35
Tabulka 14 - Dotační tituly v roce 2018	37

Tabulka 15 - Dotační tituly v roce 2017	40
Tabulka 16 - Dotační tituly v roce 2016	42
Tabulka 17 - Dotační tituly v roce 2015	45
Tabulka 18 - Dotační tituly v roce 2014	47
Tabulka 19 - Obhospodařovaná zemědělská půda v ha Bělčice	49
Tabulka 20 – Dotační tituly v roce 2019	50
Tabulka 21 - Dotační tituly v roce 2018	53
Tabulka 22 - Dotační tituly v roce 2017	56
Tabulka 23 - Dotační tituly v roce 2016	58
Tabulka 24 - Dotační tituly v roce 2015	61
Tabulka 25 - Dotační tituly v roce 2014	63

IV Přílohy

Seznam použitých zkratk

ČR	Česká republika
EAFRD	Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
EU	Evropská unie
JZD	Jednotné zemědělské družstvo
KTPM	Krávy chované v systému s tržní produkcí mléka
PRV	Program rozvoje venkova
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
SZP	Společná zemědělská politika
VDJ	Velká dobytčí jednotka